

1/I-25
6. 1. 2025.

**Acc. dr. sci. Mirko Pejanović, profesor emeritus
Univerziteta u Sarajevu**

**Dr. sci. Elmir Sadiković, redovni profesor
Univerziteta u Sarajevu -
Fakulteta političkih nauka**

**Dr. sci. Dževad Termiz, redovni profesor
Univerziteta u Sarajevu -
Fakulteta političkih nauka**

Sarajevo, 6. januar 2025. godine

**VIJEĆE
UNIVERZITETA U SARAJEVU -
INSTITUTA ZA ISTRAŽIVANJE ZLOČINA
PROTIV ČOVJEČNOSTI I
MEĐUNARODNOG PRAVA**

Na osnovu Odluke Vijeća Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 519-6/I-24, od 1. novembra 2024. godine i saglasnosti Senata Univerziteta u Sarajevu, broj 01-06-21/24, od 27. novembra 2024. godine, raspisan je Konkurs za izbor u naučno zvanje – **naučni savjetnik, doktor političkih nauka, jedan izvršilac**, na Univerzitetu u Sarajevu - Institutu za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Konkurs za izbor u naučno zvanje “**naučni savjetnik**“ objavljen je u dnevnom listu “Dnevni avaz”, od 30. novembra 2024. godine i zvaničnoj web stranici Instituta.

Na raspisani konkurs prijavio se, kao jedini kandidat, dr. sc. Ermin Kuka, doktor političkih nauka, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava (Potvrda sekretara Instituta, broj: 620/I-24, od 18. decembra 2024. godine).

Vijeće Instituta je, na osnovu člana 29. Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo (“Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 26/16) i Pravila Instituta, na sjednici održanoj 27. decembra 2024. godine donijelo i Odluku o imenovanju Komisije za pripremu prijedloga za izbor u naučno zvanje – naučni savjetnik, doktor političkih nauka, jedan izvršilac, u sljedećem sastavu:

Acc. dr. sci. Mirko Pejanović, profesor emeritus Univerziteta u Sarajevu, naučna oblast “Političke nauke“, predsjednik,

Dr. sci. Elmir Sadiković, redovni profesor Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta političkih nauka, naučna oblast “Politologija“, član,

Dr. sci. Dževad Termiz, redovni profesor Univerziteta u Sarajevu - Fakulteta političkih nauka, naučna oblast “Socijalni rad“, član.

Uz prijavu na konkurs dr. sci. Ermin Kuka je priložio:

- Ovjerenu kopiju Odluke Senata Univerziteta u Sarajevu o izboru u naučno zvanje viši naučni saradnik, broj 01-9-5/20, od 29. aprila 2020. godine;
- Ovjerenu kopiju Diplome o doktoratu političkih nauka/znanosti Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu broj: 1/16, od 05.11.2016. godine;
- Originalne primjerke objavljenih knjiga (3);
- Originalne primjerke naučnih radova (18 iz djelatnosti rada Instituta, objavljeni u zemlji i inozemstvu;
- Priloge u knjizi (3 priloga u jednoj knjizi);
- Prikaze knjiga (4 prikaza);
- Potvrde o realiziranim (završenim) naučno-istraživačkim projektima (3);
- Potpisanu biografiju (CV) s bibliografijom u pisanoj formi;
- Potvrdu Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 585/I-24, od 3. decembra 2024. godine;
- Potvrdu o radu na poziciji višeg naučnog saradnika, broj 593/I-24, od 3. decembra 2024. godine;
- Original uvjerenja o državljanstvu, broj 05/2-204-1-9579/24, od 4.12.2024. godine.

Pored dokumenta, traženih po raspisanom konkursu, dostavio je i dodatne dokumente, koje smatra relevantnim za izbor u naučno zvanje "naučni savjetnik", i to:

- Kopiju potvrda i dokaza o učešćima na međunarodnim naučnim i stručnim konferencijama, skupovima, tribinama i predavanjima (26);
- Kopije dokaza o naučno-nastavnim aktivnostima (9);
- Kopije dokaza o uredništvima časopisa i knjiga (3);
- Kopije dokaza o recenzijama knjiga (8);
- Kopije dokaza o promocijama knjiga (13);
- Kopiju Odluke o sastavu Izdavačkog savjeta Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 53-2/I-23, od 20.02.2023. godine;
- Kopiju Odluke o imenovanju koordinatora za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 354/I-21, od 3.11.2021. godine;
- Kopije dokaza o realiziranim mentorstvima kandidatima na drugom ciklusu (master) studija (5);
- Kopije dokaza o uspješno završenim programima cjeloživotnog učenja u oblasti pedagoškog obrazovanja i jačanja pedagoških i digitalnih kompetencija (2);
- Kopije zahvalnica (2).

Nakon pregleda prijave i priloga uz prijavu kandidata, Komisija podnosi sljedeći

I Z V J E Š T A J

I. BIOGRAFSKI PODACI

Ermin Kuka je rođen 21.06.1985. godine u Višegradu, gdje je živio sve do 1992. godine. U razdoblju od 1992. do 1996. godine u Goraždu je završio prva četiri razreda osnovne škole. U Sarajevu nastavlja osnovno i srednje školovanje, gdje 2004. godine završava Mješovitu srednju elektrotehničku školu.

Upisuje Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu i diplomira 3. decembra 2008. godine, čime stječe zvanje diplomiranog politologa. Tokom studija bio je angažiran na Fakultetu, gdje

je tri akademske godine bio demonstrator na ekonomskoj skupini kolegija kod prof. dr. Faruka Jašarevića, te jednu akademsku godinu na kolegiju Javno mnijenje kod prof. dr. Asada Nuhanovića.

Godine 2010. upisuje Poslijediplomski studij na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, smjer *“Politologija - Menadžment u javnoj upravi”*. S uspjehom brani magistarsku radnju 14. juna 2011. godine.

Doktorsku disertaciju odbranio je 21. juna 2016. godine i time stekao zvanje doktora političkih nauka.

Od marta 2009. godine radi u Institutu za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu.

Odlukom Senata Univerziteta u Sarajevu o izboru u naučno zvanje, broj 01-0-5/20, od 29. aprila 2020. godine, izabran je u naučno zvanje “viši naučni saradnik” na Univerzitetu u Sarajevu - Institutu za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava (u daljnjem tekstu: Institut).

Na osnovu navedene Odluke, zaključio je ugovor o radu na poziciji “viši naučni saradnik”, na period od pet (6) godina, počev od 29. aprila 2020. godine. Navršile su se više od četiri i pol godine od njegova izbora u naučno zvanje “viši naučni saradnik”, čime je stekao polazni uslov za prijevremeni izbor na višu naučno – istraživačku poziciju u Institutu.

Služi se engleskim jezikom (IV stepen *Intermediate*), te posjeduje ECDL diplomu (*European Computer Driving Licence*) o poznavanju rada na računaru. Živi sa suprugom, sinom i kćerkom u Sarajevu.

II. NAUČNO - ISTRAŽIVAČKI RAD

U svojoj dosadašnjoj intenzivnoj naučno - istraživačkoj i stručnoj aktivnosti dr. sc. Ermin Kuka je ostvario obiman i značajan opus.

Nakon izbora u naučno zvanje “viši naučni saradnik” dr. Kuka objavio je 3 knjige, 18 autorskih i koautorskih radova u naučno – stručnim časopisima i zbornicima radova, izveo 3 naučno-istraživačka projekta u svojstvu rukovodioca projekta i autora studije, 3 priloga u knjizi, 4 prikaza knjiga, učestvovao na 26 domaćih i međunarodnih konferencija, naučnih i stručnih skupova, tribina i predavanja.

A. Objavljene knjige nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

1. Kuka, Ermin; Grabovica Almir i Alma Hajrić-Čaušević (2024). **Bošnjaci „sigurne zone“ UN-a Žepa u logorima u Srbiji 1995-1996**. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava [ISBN 978-9958-028-48-9, COBISS.BH-ID 60945670] (urednik: dr. sci. Amir Kliko, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava; recenzenti: dr. sci. Zilha Mastalić Košuta, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava i dr. Sci. Muamer Džananović, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava).

Knjiga pod naslovom “Bošnjaci 'sigurne zone' UN-a Žepa u logorima u Srbiji 1995-1996.” nastala je kao rezultat provedenih teorijskih i empirijskih istraživanja na naučnoistraživačkom projektu “Bosanci i Hercegovci u koncentracionim logorima na prostoru Republike Srbije

1992-1995.“, realiziranom u okviru Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Naučnoistraživački projekat je finansijski podržan od strane Ministarstva za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo, po programu sufinansiranja naučnoistraživačkih/umjetničkoistraživačkih i istraživačko razvojnih projekata od posebnog interesa za Kanton Sarajevo za 2022. godinu. Postoje brojna saznanja, koja se primarno temelje na medijskim i drugim izvještajima, o još neutvrđenom broju Bošnjaka koji su za vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu 1992-1996. godine, zarobljeni, prisilno izbjegli i prisilno raseljeni iz Republike Bosne i Hercegovine u Saveznu republiku Jugoslaviju (Srbiju i Crnu Goru), bili nezakonito zatočavani i tom prilikom su nad njima izvršeni brojni oblici zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Jedan broj žrtava boravio je u logorima (ili “sabirnim centrima“, kako su ih službeno imenovala vlasti Republike Srbije), kao i raznim zatočeničkim objektima, koji su se nalazili kako na jednom broju poznatih, tako i na jednom broju nepoznatih lokacija. Glavni cilj ovog istraživanja je bio odgovoriti na centralno pitanje: da li se radilo o sabirnim centrima humanitarnog karaktera ili logorima i zatočeničkim objektima u kojima su izvršeni zločini, i ako su izvršeni zločini, utvrditi njihov karakter i obim? Prema međunarodnom humanitarnom pravu, svako nezakonito zatočavanje civila se smatra kršenjem tog prava i spada u zločine protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Zatočavanje civilnog stanovništva je zločin koji, od pojave do pojave, može biti različitog intenziteta i karaktera: od kršenja ljudskih prava na slobodu kretanja, preko provođenja raznih oblika tortura i mučenja nad žrtvama, do izvršenja pogubljenja. Nezakonita privođenja civilnog stanovništva i njihovo stavljanje pod političku i vojnu ili policijsku kontrolu neprijateljskih snaga, zavisno od ciljeva i karaktera sukoba, može imati raznovrsne namjere: od toga da se onemoguću vojno sposobnim licima učestvovanje u neprijateljstvima do namjere da se i na taj način izvrši istrebljivanje pripadnika određene grupe sa svojstvima grupe kao takve, što je jedan od akata zločina genocida. Vlasti Srbije, su u vrijeme agresije nezakonito privodile i zatočavale Bošnjake sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine, kao i one koje su imale status izbjeglica na teritoriji Srbije. Tom prilikom, izvršile su međunarodnim pravom zabranjene radnje koje spadaju u ratne zločine i zločine protiv čovječnosti i međunarodnog prava sa elementim zločina genocida. Naučna i šira javnost još uvijek ne rasplaze potpunim i verifikiranim saznanjima o broju i lokacijama logora na prostoru Srbije, te broju zatočenih Bošnjaka iz Republike Bosne i Hercegovine, kao i odnosu vlasti Srbije i neposrednih izvršilaca zločina nad zatočenicima. Istina vezana za sukob na prostoru bivše Jugoslavije u kojima su počinjeni brojni zločini su najvažnije varijable koje omogućavaju da se postepeno odvija proces duhovnog smiraja neposrednih žrtava zločina i agresije i njihovih potomak. Cjelovitija i potpunija naučna istraživanja svih oblika zatočavanja Bošnjaka na prostoru Republike Srbije pokazuju da su ona imala zločinački karakter. Zato su naučna istraživanja privođenja Bošnjaka koji su došli pod kontrolu vojnih, policijskih i političkih vlasti Srbije, i njihovo stavljanje u uvjete policijskog nadzora od strane države, od izuzetne važnosti. Predmetno istraživanje daje relevantna nova naučna saznanja i spoznaje o stvarnim namjerama i ciljevima privođenja i zatočenja Bošnjaka na teritoriji Srbije i njihovog stavljanja pod policijski nadzor. Stoga, ova knjiga predstavlja izvornu akademsku i naučnu studiju, u kojoj se kombinira empirijsko istraživanje sa konceptualnim teorijskim razmišljanjima. Obuhvaćena je cjelina procesa od naučnog saznanja pojedinačnog i posebnog do naučnog saznanja generalnog i općeg.

2. Kuka, Ermin (2023). **Živa lomača – Bikavac u Višegradu (27. juni 1992.) / Burned Alive – Bikavac in Višegrad (June 27, 1992).** Sarajevo: Udruženje “Žena - žrtva rata“ [ISBN 978-9926-8045-4-1; COBISS.BIH-ID 53757958] (urednik: mr. Hamza Memišević; recenzenti: prof. dr. Rasim Muratović, naučni savjetnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava i dr. sci. Amir Kliko, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava).

Sa naučnog aspekta, uz adekvatnu primjenu metoda i tehnika istraživanja razvijenih u okviru

savremene metodologije društvenih nauka, Monografijom se rasvjetljavaju i približavaju nove naučne činjenice i istina o tom strašnom i ljudskom razumu neshvaljivom okrutnom zločinu. Valjano i korektno su primjenjene naučne metode u istraživanju ove problematike u kontekstu saznavanja istine kao najveće društvene vrijednosti. Istraživanje ima teorijski aspekt, koji se temelji na relevantnoj naučnoj i stručnoj literaturi, kao i relevantnoj dokumentacionoj građi i izjavama svjedoka. Ipak, istraživanje je, po tipu istraživanja, pretežno empirijskog karaktera, imajući u vidu primjenjene metode pribavljanja podataka o žrtvama, kao i analizu prakse sudova (ICTY i domaći sudovi u Bosni i Hercegovini) i studiju slučaja. U pisanju Naučne monografije primjenjene su bitne norme nauke, te stroge norme metoda i metodologije nauke i istraživačkih metoda. Radi se o izvornom naučnom istraživanju, s obzirom na metodološki pristup i sam predmet naučnog istraživanja. Recentna praksa Haškog tribunala (ICTY), kao i domaćih sudova u Bosni i Hercegovini u predmetima ratnih zločina počinjenih na području Višegrada, ukazuje da su ti zločini, a posebno zločini spaljivanja živih bošnjačkih civila na lomačama, bili pomno planirani i pripremani, a sve s ciljem potpunog uništavanja identiteta bošnjačkog naroda, čime je postala važan dokaz i osnov za međunarodnu i bosanskohercegovačku osudu genocidne i zločinačke velikosrpske ideologije u današnjem vremenu i kontekstu. Stoga, ova Naučna monografija ima za osnovni cilj i svrhu detaljno i sistematično rasvijetliti te stravične događaje, kako domaćoj, tako i inozemnoj javnosti. To je razlogom da je napisana dvojezično (bosanski i engleski jezik). Pisana je sa ambicijom da bude primarni izvor istinitih naučnih saznanja o stravičnim, okrutnim i monstruoznim zločinima počinjenim nad bošnjačkim civilima u Višegradu 1992. godine. Poruka i apel ove Naučne monografije, kao i one prve o spaljivanju civila u Pionirskoj ulici 14. juna 1992. godine, jeste da se prekine postratni dugogodišnji sramni zavjet šutnje direktnih izvršilaca ovog zločina i svih drugih Višegrađana srpske nacionalnosti koji su svjedočili ili raspolažu informacijama o tom zločinu, da kažu šta je sa posmrtnim ostacima žrtava. Ni do danas nisu nađeni posmrtni ostaci žrtava. Upravo svi navedeni razlozi za izradu ovog naučnog djela determiniraju njen sadržaj, strukturu, sistematiku i stil izlaganja.

Naučna monografija je dvojezična, jer je pisana na bosanskom i na engleskom jeziku.

3. Kuka, Ermin (2022). **Živa lomača – Pionirska ulica u Višegradu (14. juni 1992.) / Burned Alive – Pionirska street in Višegrad (June 14, 1992).** Sarajevo: Udruženje “Žena - žrtva rata” [ISBN 978-9926-8045-3-4; COBISS.BIH-ID 48838150] (urednik: dr. sci. Muamer Džananović, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava; recenzenti: mr. Hamza Memišević i mr. Almir Grabovica, viši stručni saradnik viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava).

Osnovni cilj i svrha Monografije pod naslovom “Živa lomača – Pionirska ulica u Višegradu (14. juni 1992.)” jeste, sa naučnog i stručnog aspekta, približiti čitaocima osnovne činjenici i istinu o najmonstruoznijim zločinima počinjenim nad Bošnjacima u Republici Bosni i Hercegovini i gradu Višegradu u periodu agresije od 1992-1995. godine. Riječ je o zločinima spaljivanja bošnjačkih civila (žena, djece, starijih osoba) u Višegradu, gradu za koji se slobodno može reći da je grad živih lomača. Višegrad je, ujedno, i paradigma zločina spaljivanja civila u srcu Europe na kraju XX stoljeća. Naučno i stručno tretiranje ovog oblika zločina je potreba i zahtjev današnjeg vremena, te ujedno i obaveza preživjelih žrtava da ostave vječiti pisani trag i spomen na nevine žrtve, koje su spaljene i ubijene isključivo i samo zato što su bili Muslimani (Bošnjaci). Ta obaveza da se ostavi i pisani trag o tome je bila osnovni motiv pisanja ove Monografije. Drugi motiv je, svakako, da Monografija posluži mlađim generacijama i naraštajima kao poruka, ali i opomena da se takvo zlo nikad i nikome ne ponovi. Treći motiv za pisanje Monografije je bio da se užoj i široj društvenoj javnosti, kako domaćoj, a tako posebno i inozemnoj, ponude relevantni pisani tragovi. Istina zapisana u obliku u kome će im uvijek moći biti pri ruci kako bi se, nakon osobnog obilaska mjesta zločina i usmenog kazivanja, mogli uvijek podsjećati na taj i niz drugih stravičnih zločina počinjenih nad Bošnjacima u Višegradu i širem

Podrinju. Upravo zbog toga, Monografija je rađena dvojezično (bosanski i engleski jezik), kako bi mogla biti izvor istinitih spoznaja i saznanja za sve zainteresirane inozemne goste, naučnike, istraživače, studente. Ova Monografija je istina i najbolje oružje kojim se bori da se govor svih nevinih živo spaljenih bošnjačkih civila u kući Adema Omeragića u Pionirskoj ulici u Višegradu 14. juna 1992. godine ne bude zaboravljen. Ona nije knjiga o smrti, već zapravo knjiga o životu i istini. Ona je i apel da se prekine dugogodišnji zavjet šutnje izvršilaca gnusnog zločina spaljivanja bošnjačkih civila u Višegradu i svih komšija Višegrađana srpske nacionalnosti. Nemoguće je bilo učiniti tako gnusan i monstruoan zločin, pomno planiran, koordiniran i organiziran, a da samo nekolicina direktnih izvršilaca zna za to. Jer, dok srpski narod u Višegradu, ali i cijeloj Bosni i Hercegovini sam sebi ne pogleda u oči i ne prizna da je period od 1992-1995. godine najmračniji period srpske historije, da se zbog toga stidi, pokaje i uputi javno izvinjenje, nema sreće ni za koga na ovim prostorima. Sjećanje i pamćenje zločina spaljivanja civila u kući Adema Omeragića u Pionirskoj ulici, ali i svih drugih živih lomača na području Višegrada, treba ujedno biti i poruka preživjelih žrtava svima onima koji raspolažu informacijama i znaju, da prekinu zavjet šutnje i kažu gdje se nalaze posmrtni ostaci spaljenih bošnjačkih civila. Svaka žrtva, neovisno kojoj nacionalnoj, etničkoj ili vjerskoj skupini pripadala, zaslužuje da se zna i označi mjesto njenog vječnog smiraja. To će ujedno značiti i smiraj preživjelim, da znaju gdje su ukopani njihovi najmiliji.

Naučna monografija je dvojezična, jer je pisana na bosanskom i na engleskom jeziku.

B. Objavljeni naučni radovi nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

1. Kuka, Ermin (2024). **Activities of the Serbian democratic party during the occupation of Doboj and preparations for the commitment of crimes in 1992.** *Bosnian Studies*, No. 2. Sarajevo: Institut za bošnjačke studije – BZK Preporod [CEEOL], [ROAD-Directory of Open Access Scholarly Resources], [BASE-Bielefeld Academic Search Engine] [COBISS.BA] – priložena potvrda o prihvatanju članka za objavu (Potvrda od 4.12.2024).

Politička pluralizacija u Bosni i Hercegovini započela je 1990. godine, formiranjem prvih političkih stranaka. Odmah nakon formiranja Stranka demokratske akcije - SDA (maj 1990. godine), 12. jula 1990. godine formirana je i Srpska demokratska stranka u Bosni i Hercegovini (SDS). SDS vodila se programskim dokumentima i izraženim ciljevima utemeljenih na velikosrpskog ideologiji i politici o stvaranju etnički čistih srpskih teritorija i stvaranja tzv. velike Srbije. Svoje djelovanje je, već od samog početka, usmjeravala ka tome da Bosna i Hercegovina treba ostati dijelom krnje Jugoslavije, koja je već uveliko bila u fazi disolucije. To je bila politička opcija sa kojom je SDS nastupala kada se 1991. godine u Skupštini Bosne i Hercegovine povel rasprava o budućem državno-pravnom statusu i razvoju Bosne i Hercegovine. SDS je u početnom periodu, prije samog čina otvorene oružane agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, bila glavni nosilac aktivnosti političke, ideološke i vojne pripreme srpskog naroda. U tim aktivnostima je imala punu podršku JNA, što joj je bilo garant slobodnog djelovanja na tim poljima. Tako je političko, ideološko i vojno djelovanje SDS širom Bosne i Hercegovine, uključujući i grad Doboj, bilo usmjereno na razbijanje bosanskohercegovačkog društva iznutra. Otvoreni oružani napadi, okupacija i opsada gradova od strane JNA i vojnih formacija SDS, rezultiralo je počinjenjem strašnih zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava primarno nad Bošnjacima, uključujući i genocid. Cilj rada je bio, temeljem relevantne dokumentacione građe i drugih izvora, pokazati stvarnu ulogu koju je SDS Doboj imala u pripremama za okupaciju, kao i u samoj okupaciji grada Doboja 1992. godine. Rezultati do kojih se došlo analizom predmetne tematike pokazuju da je SDS Doboj imala ključnu i nezaobilaznu ulogu u političkim, ideološkim i vojnim aspektima pripreme i kasnije relizacije okupacije grada Doboja.

Članak će biti objavljen na engleskom jeziku.

2. Kuka, Ermin (2024). **Zločini vojne formacije „Osvetnici“ nad Bošnjacima iz Sjeverina i u Štrpcima**. Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa „Bošnjaci u društveno-političkim procesima od 1991. godine do danas“. Novi Pazar: Bošnjačko nacionalno vijeće u Srbiji (rad prihvaćen, štampa u proceduri) [COBISS.RS] – priložena potvrda o prihvatanju članka za objavu (Potvrda, RB 624-03-2024, od 2.12.2024).

Razdoblje agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu od 1992-1995. godine, je razdoblje obilježeno počinjenjem brojnih masovni i pojedinačni zločini nad Bošnjacima. Srpski zločinci su targetirali i ubijali Bošnjake primarno zbog njihovog nacionalnog i vjerskog identiteta. Da nisu birali samo Bošnjake sa teritorije Republike Bosne i Hercegovine, već i iz susjedne Srbije (državljanke Srbije), potvrđuju zločini izvršeni nakon otmice Bošnjaka u Sjeverinu (Srbija) i u Štrpcima (Rudo, Bosna i Hercegovina). Istraživanjem će se pokazati kako se nije radilo ni o kakvoj paravojnoj formacije, kako se pokušava permanentno u javnosti predstaviti, već o klasičnoj vojnoj formaciji koja je djelovala u sastavu brigada Vojske Republike Srpske (VRS). Srpski zločinci su, očigledno nezadovoljni veličinom i monstruoznošću zločina počinjenih nad Bošnjacima u Višegradu, posebno sredinom 1992. godine, na teritoriju općine Višegrad dovodili i mučki ubijali Bošnjake iz drugih mjesta, pa čak i susjedne države, konkretno državljane Srbije i Crne Gore. Nakon otmice, pripadnici specijalne vojne formacije „Osvetnici“, kojom je komandovao višegradski zločinac Milan Lukić, zarobljene Bošnjake su doveli na već okupiranu teritoriju općine Višegrad i mučki ih ubili. Zločini strijeljanja bošnjačkih muškaraca zarobljenih u Sjeverinu i Štrpcima su bili dio široke genocidne kampanje usmjerene primarno prema Bošnjacima. Do danas nisu pronađeni svi posmrtni ostaci žrtava. Primjenom metode analize (sadržaja) relevantne dokumentacione građe, primarno dokumentacione građe VRS, rasvijetlit će se mjesto i uloga vojne formacije „Osvetnici“, ali i MUP-a RS, kao i pojedinih brigada VRS u tom zločinu, posebno u kontekstu planiranja, pripreme i izvođenja zločina koji su predmet ovog naučnog istraživanja.

3. Kuka, Ermin (2024). **Zločini četnika nad Bošnjacima Gornjeg Podrinja 1941-1945. Zločini nad Bošnjacima Sandžaka u XX vijeku (Tom I) - Zbornik radova sa međunarodnog naučnog skupa održanog u Novom Pazaru 29. i 30. juna i u Bijelom Polju 1. jula 2024. godine**. Novi Pazar/Rožaje: Bošnjačka akademija nauka i umjetnosti/Institut za historiju, demografiju i antropologiju, (359-374) [ISBN: 978-9940-8895-5-5; COBISS.SR-ID 30825220; UDK 341.322.5(=1:497.6)(497.11)(082)]; [COBISS.SR].

Podrinje u cjelini (Bijeljina, Zvornik, Bratunac, Srebrenica, Vlasenica, Rogatica, Višegrad, Rudo, Goražde, Čajniče i Foča), kao regija, je područje od velike strateške važnosti i značaja za srpsku nacionalističku politiku i praksu osvajačkog, te posebno genocidnog karaktera. Kroz taj dio Bosne i Hercegovine prolaze ekonomski i strateški značajne željezničke pruge i putevi. Preko gradova Podrinja ostvaruje se veza sa Dubrovnikom, odnosno morem, a preko gradova Višegrada i Zvornika veza sa susjednom Srbijom. Niz je drugih geografskih i drugih faktora koje Podrinju daju poseban značaj i važnost. Stoga je jedan od najprioritetnijih strateških ciljeva teritorijalnog širenja srpskog životnog prostora i jedno od najkoncentriranijih poprišta raznovrsnih zločina, uključujući i zločin genocida, bilo Podrinje. Kao takvo ono je aktuelno od početka XIX stoljeća, posebno od tridesetih godina i međunarodnog priznanja Srbije na Berlinskom kongresu 1878. godine. Posebno stravični zločini nad Bošnjacima od strane četnika počinjeni su u gradovima regije gornjeg Podrinja, u razdoblju Drugog svjetskog rata od 1941-1945. godine. Većinom nezaštićen od strane režima NDH, kao i italijana i nijemaca koji su otvoreno sarađivali sa četnicima, bošnjački narod je ostavljen na milost i nemilost četničkim krvoločnim zvjerima. Četnici su takvu situaciju iskoristili kako bi najokrutnijim zločinima, uključujući i genocid, stvorili etnički čiste srpske prostore i realizirali ideju tzv. velike Srbije. Opća teza od koje se polazi u istraživanju jeste da je gornje Podrinje u kontinuitetu u

fokusu interesiranja i zanimanja kreatora i provoditelja ideologije i politike stvaranja tzv. velike Srbije i stvaranja etnički čistih srpskih prostora, što je za posljedicu imalo permanentno činjenje brojnih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava nad Bošnjacima, kako u razdoblju Drugog svjetskog rata 1941-1945, tako i u vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu 1992-1995. Analizom relevantnih dostupnih dokumentiranih izvora, te istraživanjem uz korištenje postulata savremene metodologije društvenih nauka, daje se dodatni doprinos u rasvjetljavanju zločina četnika nad Bošnjacima gornjeg Podrinja od 1941-1945. godine. Budući da je gornje Podrinje dio šire regionalne cjeline Podrinja, kao i da su zločini nad Bošnjacima neminovno bili povezani, u ovo istraživanje je uključen sažet dokumentirani pregled zločina i u drugim gradovima Podrinja.

4. Kuka, Ermin (2024). **Potruga za pravdom – problemi neprocesuiranja ratnih zločina počinjenih Bošnjacima 1992-1995.** *Specto – časopis za kulturu i društvena pitanja*, God. I, br. 1, (7-24). Sarajevo: Fondacija Spektrum [ISSN: 3029-3235 print; ISSN 3029-3243 online; DOI: <https://doi.org/10.70772/1B81A40GP6>]; [Scilit.net], [COBISS.BA].

Ratni zločini predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava koje počinje zaraćene strane u vrijeme oružanih sukoba. Različite vrste ratnih zločina dobile su svoje teorijsko određenje i definiranje u brojnim međunarodnim dokumentima, konvencijama. Na taj način, one su kodificirane i postavljena je pravna i civilizacijska osnova za njihovo adekvatno sudsko procesuiranje. U vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu u razdoblju od 1992. do 1995. godine počinjeni su brojni oblici ratnih zločina, pretežno nad Bošnjacima, uključujući i zločin genocida. Gotovo kompletno političko i vojno rukovodstvo entiteta RS je presuđeno pred Haškim tribunalom za počinjenje ratnih zločina nad Bošnjacima. Haški tribunal je dao veliki doprinos, ne samo u procesuiranju, već i u dokumentiranju počinjenih zločina nad Bošnjacima u vremenu agresije. Tribunal je 2004. godine izvršio prenos predmeta koje je okarakterizirao kao "A" - lista na Tužilaštvo i Sud Bosne i Hercegovine i niže sudske instance. Međutim, praksa je pokazala da su u tom povjerenom poslu, i pored niza dostavljenih dokaznih osnova za podizanje optužnica, zakazale sudske instance u Bosni i Hercegovini. Primarno, državni Sud i Tužilaštvo. Već niz godina Bosna i Hercegovina se suočava s problemom neprocesuiranja ili nedostatnog procesuiranja predmeta ratnih zločina. Posebno se ta činjenica odnosi na bivše pripadnike tzv. VRS, a za koje je Haški tribunal pribavio dovoljno dokaza za podizanje optužnica. U posljednje vrijeme je na sceni procesuiranje onih koji su branili svoju državu, porodice, imetak, a to su bivši pripadnici Armije Republike Bosne i Hercegovine. Posebno izražen problem jeste neprocesuiranje agresora koji su pod visegodišnjom opsadom držali gradove Sarajevo, Bihać, Goražde. Nisu, u dovoljnoj mjeri, iskorištene niti mogućnosti popunjavanja stručnim i tužilačkim kadrom tužilaštava i MUP-ova, posebno u entitetu Federacija Bosne i Hercegovine, a što se odrazilo na broj podignutih optužnica protiv bivših pripadnika tzv. VRS, a za koje je Haški tribunal pribavio dovoljno dokaza za podizanje optužnica. Kroz analizu studija slučaja gradova Sarajevo, Bihać i Goražde prezentirni su konkretni indikatori pogubnosti neprocesuiranja ratnih zločina počinjenih primarno nad Bošnjacima u Republici Bosni i Hercegovini od 1992. do 1995. godine.

5. Kuka, Ermin i Almir Grabovica (2023). **Opći pristup problemu agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu.** *Zbornik radova: Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu: opsada i odbrana Sarajeva – tri decenije poslije*, (105-116). Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu – Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava [ISBN 978-9958-028-46-5, COBISS ID 57947910]; [CEEOL], [COBISS.BA].

U periodu od 1992-1995. godine Republika Bosna i Hercegovina je bila izložena klasičnoj oružanoj agresiji od strane Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore), te Republike Hrvatske. Radilo se o agresiji kolosalnih razmjera, a koja je bila praćena počinjenjem brojnih masovnih i

pojedinačnih zločina pretežno nad Bošnjacima. Naučno istraživati agresiju na Republiku Bosnu i Hercegovinu predstavlja izuzetno složen i zahtjevan istraživački i metodološki zadatak. Sama agresija je empirijska činjenica, što zahtijeva da se problemu agresije naučno pristupi kako sa teorijskog, tako posebno i sa empirijskog stanovišta. Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu je bila ranije sistematično i detaljno pripremana, planirana i organizirana, a u to je bio uključen kako politički, tako i vojni vrh susjedne države, ali i njihovi pomagači u Republici Bosni i Hercegovini (političko i vojno rukovodstvo samoproglašene Srpske Republike Bosne i Hercegovine). Također, neizostavna je i uloga akademskih, kulturnih i drugih krugova, koji su imali zadaću pripreme ideološkog temelja i osnova za izvršenje agresije. Posebno se tu isticala Srpska akademija nauka i umetnosti (SANU), a svojim Memorandumom iz 1986. godine. Svi navedeni akteri postali su osnova zagovaranja i provođenja velikosrpske ideologije i politike koja je u praksi značila stvaranje etnički čistih srpskih prostora, tj. stvaranje tzv. velike Srbije. Tu fašističku i genocidnu ideologiju nije bilo moguće implementirati bez počinjenja zločina, uključujući i zločin genocida. Zbog složenosti prilika, konteksta i obima same agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, opći pristup tom problemu zahtijeva prevashodno naučni pristup utemeljen na saznanjima i spoznajama savremene metodologije društvenih nauka, kroz primjenu savremenih metoda i tehnika naučnih istraživanja.

6. Kuka, Ermin; Grabovica, Almir i Alma Hajrić-Čaušević (2023). **Logori za Bosance i Hercegovce na teritoriji Srbije 1992-1996. u funkciji destrukcije bosanskohercegovačkog društva i države.** *Historijski pogledi*, God./Vol. VI, broj 10, (371-396). Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla [ISSN: 2637-1502 print; ISSN 2712-0651 online; UDK/UDC: 94:341.31:341.322.5(497.6:497.11)“1992/1996“ (091) DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2023.6.10.371>]; [SCOPUS], [CEEOL], [ERIH PLUS], [MIAR], [EBSCO host], [ROAD-Directory of Open Access Scholarly Resources], [INDEX COPERNICUS], [EURO PUB], [ESJI], [SIS-Scientific Indexing Services], [Slavic Humanities Index], [ISI-International Scientific Indexing], [ASI-Advanced Sciences Index], [ResearchBib-Academic Resource Index], [Cite Factor-Academic Scientific Journal], [DOAJ-Directory of Open Access Journals], [Electronic Journals Library of University of Regensburg], [OCLC-Online Computer Library Center], [WorldCat], [DRJI-Directory of Research Journals Indexing], [OAJI-Open Academic Journals Index], [Google Scholar-Bibliographic database], [BASE-Bielefeld Academic Search Engine], [Academia.edu], [HeinOnline], [Electric Journals Library of University of Regensburg], [Crossref – DOI], [OpenAIRE], [GIF-General impact Factor], [Semantic Scholar], [ScienceGate: Academic Search Engine], [Microsoft Academic Science], [Scilit-Scientific Literature], [JISC Sherpa Romeo], [Dimensions Digital Science], [OUCI-Open Ukrainian Citation Index], [Ulrichs Periodicals Directory-Bibliographic database], [Researcher.Life-Global Journal database], [Scite_database], [KindCongress-World With Science], [SRJ-Scimago Journal & Country Rank], [HJRS-HEC Journal Recognition System], [Jouroscope], [IJIF-International Innovative Journal Impact Factor], [Rootindexing Journal Abstracting and Indexing Service], [ResearchGate.net], [COBISS.BA].

Srpski agresor je na desetine, stotine i hiljade bošnjačkih civila, među kojima su bili i djeca, žene i starije osobe, samo zbog njihove nacionalne, etničke i vjerske pripadnosti, zatočio u brojne logore na teritoriji Bosne i Hercegovine koja je bila pod njihovom kontrolom. Međutim, agresorima ni to nije bilo dovoljno, pa su neke od njih zatočili u brojnim logorima i mjestima nezakonitog zatočenja u susjednoj Srbiji i Crnoj Gori. Bošnjaci, žrtve logora i drugih zatočeničkih centara, birani su na osnovu njihove nacionalne, etničke i vjerske pripadnosti. Jedino osobno obilježje koje je bilo prisutno u odluci da se muškarci zatoče u logore jeste bila njihova nesrpska nacionalnost, tj. samo zbog toga što su bili Muslimani. To je, ujedno, i jedini razlog za sve oblike zločina koji su u logorima i drugim

mjestima nezakonitog zatočenja počinjeni nad Bošnjacima. Veliki broj Bošnjaka je bio zatočen u logorima širom Srbije, počev od 1992. godine, pa sve do druge polovice aprila 1996. godine (Batajnica, Sremska Mitrovica, Palić-Subotica, Šljivovica, Mitrovo Polje, Padinska Skela, Bolnica u Užicu,...). Najveći broj logoraša bio je sa područja enklava i "sigurnih zona" UN-a Srebrenice i Žepe. Oni su, nakon okupacije enklava od strane agresorske srpske vojske, prešli rijeku Drinu i predali se MUP-u Srbije. Nakon toga odvedeni su u logore Šljivovica, Mitrovo Polje i Padinska Skela. To je, još jedan u nizu jasnih i eklatantnih dokaza i pokazatelja učešća Srbije i Crne Gore u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i počinjenju zločina, pretežno nad Bošnjacima. Uvjeti u tim logorima i mjestima nezakonitog zatočenja bili su krajnje nehumani, veoma teški, neljudski i izrazito okrutni. Policijsko osoblje zaduženo za upravljanje takvim objektima (pripadnici MUP-a Srbije) podvrglo je zatočenike konstantnom okrutnom i nehumanom postupanju, maltretiranju, premlaćivanju, mučenju, fizičkom i psihičkom zlostavljanju, ponižavanju, zastrašivanju, teroriziranju, kao i pljačkanju prilikom samog zarobljavanja. Mnogi od njih su, usljed takvih postupanja, pretrpjeli teške fizičke povrede, psihička oštećenja, a jedan broj logoraša je preminuo. Relevantni raspoloživi validni, vjerodostojni i autentični izvori saznanja i potpuno nepobitni dokazi, pribavljeni isključivo naučnim istraživanjem i uz korištenje naučne metodologije, potvrđuju da su nad Bošnjacima u logorima u Republici Srbiji, s namjerom izvršeni svi oblici zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Na taj način su ispunjeni svi uvjeti koji se tiču materijalnog elementa genocida: svi akti genocida (*actus reus*), definirani u članu II (a-e) Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida. Svi zločini u logorima u Republici Srbiji izvršeni su s namjerom da se unište Bošnjaci, pripadnici nacionalne, etničke i vjerske grupe kao takve, što potvrđuje i dokazuje da je riječ o počinjenom zločinu genocida. Torture i mučenja koje su prošli Bošnjaci zatočeni u logorima širom Republike Srbije nisu adekvatno presuđeni na sudskim instancama, već su, naprotiv, na koncu odbačeni kao zastarjeli predmeti. Apelacioni sud u Beogradu je, Presudom od 13. juna 2014. godine, utvrdio odgovornost Republike Srbije za pretrpljene duševne boli, najteže patnje koje pojedinac može pretrpjeti, za torturu i nečovječno postupanje nad logorašima iz Žepe: Enesom Bogilovićem i Mušanom Džebom, ali je na Europskom sudu za ljudska prava u Strazburu odbacio njihovu predstavku, proglasivši je neprihvatljivom, bez ikakvog dodatnog obrazloženja kako je i na koji način došao do takvog zaključka.

7. Kuka, Ermin (2023). **Pamtimo Višegrad – zločini nad Bošnjacima 1992. i 1993. godine**, Zbornik radova "Zločini nad Bošnjacima tokom agresije 1992-1995. i memorijalizacija zločina", (37-48). Sarajevo: El-Kalem – izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u BiH/Uprava za vanjske poslove i dijasporu Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini [ISBN: 978-9926-24-013-4; COBISS.BH.ID: 53626118]; [COBISS.BH].

Višegrad zauzima posebno mjesto u koncepcijama i planovima velikosrpske ideologije i politike. Fašistička i genocidna velikosrpska ideologija i politika svoje brutalne i monstruozne oblike implementacije imala je širom Podrinja, uključujući pri tome i grad Višegrad. To posebno zbog blizine granice sa susjednom Srbijom. Ta ideologija u kontinuitetu već više od dva stoljeća targetira, označava Višegrad kao mjesto svog implementiranja i širenja, ali i održavanja i afirmiranja unutar srpskog naroda, kako u Bosni i Hercegovini, tako i u Srbiji. Najokrutnije ispoljenje je imala kroz provođenje masovnih i pojedinačnih zločina nad Bošnjacima. U vrijeme Drugog svjetskog rata su od strane četnika na području Podrinja, pa samim time i Višegrada, počinjeni grozni i monstruozni zločini nad Bošnjacima, s ciljem njihovog potpunog eliminiranja i stvaranja tzv. velike Srbije. Ista matrica je primijenjena i u vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu od 1992-1995. godine. U tom kontekstu, posebno stravični zločini nad Bošnjacima u Višegradu su počinjeni počev od proljeća 1992. godine, pa do sredine 1993. godine. Veliki broj Bošnjaka je ubijen i izvan teritorije općine Višegrad, tražeći spas od zločinačke ruke, u gradovima poput Goražda, Srebrenice, Žepe.

8. Memišević, Hamza i Ermin Kuka (2022). **Jugoslavenski komunisti između mira i razdora. Historijski pogledi**, God./Vol. V, broj 8, (189-207). Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla [ISSN: 2637-1502 print; ISSN 2712-0651 online; UDK/UDC: 94(497.6)“1941/1945“ (091) 32:323:329:355.4(497)“1941/1945““1945/1989“DOI:<https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2022.5.8.189>]; [SCOPUS], [CEEOL], [ERIH PLUS], [MIAR], [ROAD-Directory of Open Access Scholarly Resources], [INDEX COPERNICUS], [EURO PUB], [ESJI], [SIS-Scientific Indexing Services], [Slavic Humanities Index], [ISI-International Scientific Indexing], [ASI-Advanced Sciences Index], [ResearchBib-Academic Resource Index], [Cite Factor-Academic Scientific Journal], [DOAJ-Directory of Open Access Journals], [Electronic Journals Library of University of Regensburg], [OCLC (Online Computer Library Center) WorldCat], [DRJI-Directory of Research Journals Indexing], [OAJI-Open Academic Journals Index], [Google Scholar-Bibliographic database], [BASE-Bielefeld Academic Search Engine], [Academia.edu], [HeinOnline], [Crossref – DOI], [OpenAIRE], [GIF-General impact Factor], [Semantic Scholar], [ScienceGate: Academic Search Engine], [Microsoft Academic Science], [Scilit-Scientific Literature], [JISC Sherpa Romeo], [Dimensions Digital Science], [OUCI-Open Ukrainian Citation Index], [Ulrichs Periodicals Directory-Bibliographic database], [Researcher.Life-Global Journal database], [Scite-database, [ResearchGate.net], [COBISS.BA].

Jugoslovenski komunisti, od samog svog pojavljivanja na društveno-političkoj sceni, zauzimaju značajno mjesto u historijskoj perspektivi. Tokom Drugog svjetskog rata na području Jugoslavije, došlo je do bitne promjene u političko-društvenim odnosima. Postojanje ideološkog i građanskog rata u periodu 1941-1945 ključni su za razumijevanje ratnih, ali i postratnih zbivanja. Narodnooslobodilačka vojska, odnosno vojni instrument partije za provedbu političkih i društvenih promjena pokazao se ključnim i odlučujućim faktorom za uspostavu komunističke vlasti. Ratna zbivanja na području Jugoslavije komunistička partija nije promatrala kroz antifašizam i antifašističku borbu, već kroz tzv. narodnooslobodilačku borbu i socijalističku revoluciju. Ključni cilj komunističke partije bio je temeljita promjena društvene paradigme. U cilju ostvarenje te ideje, partija se ponašala realpolitički. U početku partija je protežirala zajedničke ciljeve. Ipak, stvaranje povoljnih vojno – političkih okolnosti partija se okrenula svojim parcijalnim interesima. Inicijalno protežiranje zajedničkih ciljeva bila je samo mimikrija za stvarne intencije partije. Komunistička partija imala je jasno definisanu političku platformu i ciljeve narodnooslobodilačke borbe. Ti ciljevi podrazumijevali su preuzimanje i uspostavu vlasti po svom prauzoru Sovjetskom savezu. Sukob na području Jugoslavije sadržavao je sve elemente ideološko – građanskog rata, jer sve zaraćene strane koristile su ratni metež za provedbu svoj političkih ciljeva. U kontekstu KPJ, osnovni oblik ustanka bio je partizanski rat, koji je prerastao u rat protiv neprijatelja, onih koji su smatrani prijetnjom za buduće planove partije. U 1942. godini formirana je narodnooslobodilačka vojska sa prvim divizijama i korpusima (u njenom sastavu), dok su presudne bitke u 1943. godini definitivno učvrstile narodnooslobodilački pokret. Stvarno sagledavanje mjesta i uloge jugoslavenskih komunista, u okvirima historijske realnosti, osnovni je problem ovog istraživanja. Cilj je da se bez bilo kakve idealizacije, ali i reduciranja povijesne relevantnosti, da osvrtno na navedenu pojavu. Nema sumnje da su jugoslavenski komunisti ostvarali enorman uspjeh, u političko-društvenom kontekstu. U prvim godinama prve Jugoslavije, bila je to marginalna skupina, koja je uskoro zabranjena. Ipak, tokom velikog rata, u okviru kojeg se desio i slom prethodne države, kao i oblici građanskog rata, jugoslavenski komunisti dolaze u priliku da izvrše reorganizaciju društvenog, političkog i ekonomskog poretka. Istraživanje u okviru ovog rada je omeđeno interesom za djelovanje jugoslavenskih komunista, od njihove pojave na političkoj sceni, pa sve do momenata kada postaju moćna politička snaga, bez koje se ne može razumijevati period koji je iza nas.

9. Kuka, Ermin i Almir Grabovica (2022). **Srebrenica: Scena Danteovog pakla u Europi na kraju XX stoljeća / Srebrenica: The scene of dante's inferno in Europe at the end of 20th Century**. Zbornik radova *Monumenta Srebrenica: istraživanja, dokumenti, svjedočanstva, Knjiga 11, Srebrenica kroz minula stoljeća*, (137-150 – bosanski jezik; 125-138 – engleski jezik). Tuzla/Srebrenica: JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona [ISBN: 977-22331-62-00-0; ISSN 2233162X]; [CEEOL], [COBISS.BH].

U srcu Europe na kraju XX stoljeća desila se klasična oružana agresija na jednu suverenu i nezavisnu državu. Radilo se o oružanoj agresiji Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Isto tako, u srcu te iste Europe u vremenu agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu od 1992.-1995. godine počinjeni su brojni oblici zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava nad Bošnjacima od strane agresora i njihovih domaćih pomagača. Nesposobna prevenirati, spriječiti i zaustaviti ubojstva, progone, istrebljenje i druge zločine nad Bošnjacima, Europa je pasivno i nijemo stajala i promatrala takve događaje na svom tlu. Kao da i sama nije osjetila razaranja kroz koja je prošla svega pedesetak godina prije toga. Razmjere i monstruoznost počinjenih zločina nad Bošnjacima, uključujući i najteži oblik zločina – genocid, dokazane su na najvišim sudskim instancama u svijetu (ICTY i Međunarodni sud pravde). Međutim, i pored jasnih dokaza i pravosnažnih sudskih presuda, i danas se u kontinuitetu negiraju počinjeni zločini i nastoji se izjednačiti žrtva i zločinac. Negiraju se i ignoriraju presude najviših sudskih instanci u svijetu, koje su neutralno i na temelju objektivnih činjenica i dokaza, donijeli pravosnažne presude. U tom negiranju i relativiziranju zločina prednjače nosioci političkih funkcija u entitetu RS, ali i u susjednoj Srbiji. Području svakako imaju i od strane pojedinih intelektualnih, kulturnih i drugih krugova.

Članak je objavljen na bosanskom i engleskom jeziku.

10. Džananović, Muamer i Ermin Kuka (2022). **Genocid nad Bošnjacima i demografske promjene na području Višegrada 1991-2013**. *Historijski pogledi*, God./Vol. V, broj 7, (353-378). Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla [ISSN: 2637-1502 print; ISSN 2712-0651 online; UDK/UDC: 94(497.6)“1991/2013“ (093) 341.485:314:314.1:355.4(497.6 Višegrad)“1991/2013“, DOI: <https://doi.org/10.52259/historijskipogledi.2022.5.7.353>]; [SCOPUS], [CEEOL], [ERIH PLUS], [MIAR], [ROAD-Directory of Open Access Scholarly Resources], [INDEX COPERNICUS], [EURO PUB], [ESJI], [SIS-Scientific Indexing Services], [Slavic Humanities Index], [ISI-International Scientific Indexing], [ASI-Advanced Sciences Index], [ResearchBib-Academic Resource Index], [Cite Factor-Academic Scientific Journal], [DOAJ-Directory of Open Access Journals], [Electronic Journals Library of University of Regensburg], [OCLC (Online Computer Library Center) WorldCat], [DRJI-Directory of Research Journals Indexing], [OAJI-Open Academic Journals Index], [Google Scholar-Bibliographic database], [BASE-Bielefeld Academic Search Engine], [Academia.edu], [HeinOnline], [Crossref – DOI], [OpenAIRE], [GIF-General impact Factor], [Semantic Scholar], [ScienceGate: Academic Search Engine], [Microsoft Academic Science], [Scilit-Scientific Literature], [JISC Sherpa Romeo], [Dimensions Digital Science], [OUCI-Open Ukrainian Citation Index], [Ulrichs Periodicals Directory-Bibliographic database], [Researcher.Life-Global Journal database], [Scite-database], [ResearchGate.net], [COBISS.BA].

Izvršenje pojedinačnih i masovnih zločina protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, uključujući i zločin genocida, usmjereno je i na promjenu etničke i demografske strukture stanovništva. Sve navedeno je odlika fašističkih, velikodržavnih ideologija i politika. Najteže i najbrutalnije oblike implementacije velikodržavni projekti imali su i na prostoru Republike Bosne i

Hercegovine u periodu 1992-1995. godine. Zapravo, velikosrpska genocidna ideologija i politika u kontinuitetu već preko dva stoljeća prakticira masovno ispoljavanje zločina protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima. Već u proljeće 1992. godine nezavisna, suverena i međunarodno priznata Republika Bosna i Hercegovina bila je izložena brutalnoj oružanoj agresiji susjedne Savezne Republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore). Cilj te agresije bio je ostvarivanje višestoljetnog velikodržavnog cilja, odnosno konačno zaokruživanje prostora na kojem će dominantno živjeti Srbi, odnosno stvaranje tzv. velike Srbije. Taj cilj nije bio moguće ostvariti bez ispoljavanja teških oblika ratnih zločina, odnosno u konačnici razaranja bosanskohercegovačke države i društva. Posljedice takvog pristupa posebno su vidljive u aspektu promjene demografske strukture stanovništva. Strateški važan prostor za velikosrpsku genocidnu ideologiju i politiku bio je i jeste prostor bosanskog Podrinja. Zločini počinjeni nad Bošnjacima Podrinja u periodu 1992-1995. godine, uključujući i one u Višegradu, neizostavan su dio realizacije velikosrpskog genocidnog plana o stvaranju etnički „čistih“ prostora. Po popisu stanovništva 1991. u Višegradu je živjelo 21.199 stanovnika, od čega Bošnjaka 13.471 (63,54%) i Srba 6.743 (31,80%). Nad Bošnjacima Višegrada, posebno u proljeće i ljeto 1992. godine, ispoljeni su različiti oblici zločina uključujući masovna ubijanja, spaljivanja, zatvaranja u logore, silovanja i protjerivanja civila. Bez obzira na velike razmjere počinjenih zločina ni nakon agresije i potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma nije se odbacila genocidna ideologija. Prilagođeno mirnodopskim uslovima i danas se, trideset godina od početka agresije, i u Višegradu ispoljavaju različiti oblici psiho-fizičkog nasilja nad Bošnjacima. Česti napadi i uznemiravanje povratnika prate naprimjer i postrojavanja pripadnika Ravnogorskog četničkog pokreta, jednog od simbola zločina nad Bošnjacima Podrinja u Drugom svjetskom ratu, ili obilježavanje dana ruskih dobrovoljaca, koji su učestvovali u napadima i zločinima nad Bošnjacima Podrinja u periodu agresije. Otvorena diskriminacija i dehumanizacija Bošnjaka povratnika, te kontinuirano slavljenje zločina i zločinaca svakodnevne su pojave. Sve to negativno utječe na nastavak procesa povratka protjeranih Bošnjaka na njihova višestoljetna ognjišta. Analizom sadržaja relevantne arhivske građe, te posebno posljednja dva zvanična popisa stanovništva u Bosni i Hercegovini (1991. i 2013), elaborirat će se demografske promjene nastale u promatranom razdoblju na području Višegrada. Činjenica da su Bošnjaci danas u Višegradu apsolutna manjina rezultat je počinjenih zločina, uključujući i počinjeni genocid nad Bošnjacima, čime je izvršena radikalna promjena etničke strukture stanovništva. Također, Višegrad je izložen i ubrzanom procesu starenja stanovništva, kako usljed smanjenog broja povratka prijeratnog stanovništva, tako i usljed odlaska biološko produktivnog stanovništva. I svi drugi demografski pokazatelji ukazuju da Višegrad postaje grad staračkog stanovništva i opće društvene besperspektivnosti, čime se detaljnije bavimo u radu. I to je jedan od načina na koji se danas nastoji u potpunosti implementirati praksa stvaranja etnički čistih „srpskih“ prostora. Danas su politički lideri manjeg bosanskohercegovačkog entiteta i općine Višegrad zaokupirani provođenjem politike negiranja identitetskih markera Bošnjaka i besperspektivnosti za povratnike, što u konačnici ne donosi ništa dobro ni za stanovništvu uopće, bez obzira na nacionalni predznak.

11. Kuka, Ermin (2021). **Uloga Srpske demokratske stranke u okupaciji Višegrada 1992. godine i počinjenju zločina nad Bošnjacima.** *Prilozi*, broj 50, (315-340). Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu - Institut za historiju [ISSN: 0350-1159 print; ISSN 2744-1172 online; UDK: 321+341.322 (497.6 Višegrad) “1992“, DOI: 10.51237/issn.2744-1172.2021.50.315]; [CEEOL], [EBSCO Publishing], [Index Copernicus], [ROAD], [COBISS.BH].

Srpska demokratska stranka (SDS) u Bosni i Hercegovini formirana je 12. jula 1990. godine. Za njenog predsjednika izabran je dr. Radovan Karadžić. Stranka je formirana uz punu podršku i kontrolu Socijalističke partije Srbije (SPS) i njenog lidera Slobodana Miloševića. Program djelovanja Srpske demokratske stranke od osnivanja se zasnivao, pored ostalog, i na velikosrpskim programskim dokumentima, počev od “Načertanija” Ilije Garašanina iz 1844. godine, pa do Memoranduma Srpske

akademije nauka i umjetnosti (SANU) iz 1986. godine. To se pokazalo već naredne godine od osnivanja stranke, kada se u Skupštini SR Bosne i Hercegovine 1991. godine povela rasprava o budućnosti Bosne i Hercegovine unutar krnje Jugoslavije. SDS je prihvatila političku opciju o izričitom odbijanju ideje samostalnog razvoja državnosti Bosne i Hercegovine. Ta stranka je bila stanovišta da je Bosna i Hercegovina samo jedna administrativno-teritorijalna jedinica, a nikako država. Djelovanje SDS-a od njenog osnivanja, pa sve do potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma 1995. godine, potvrđuje činjenicu da je ona bila implementator na terenu onoga što je osmislila velikosrpska ideologija i politika, a njeni lideri su bili u Beogradu. SDS je bio mobilizator i organizator na terenu. Vojne formacije SDS-a, potpomognute sa Jugoslovenskom narodnom armijom, učestvovala su u otvorenoj agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu, te pozivanju i poticanju na počinjenje brojnih zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava nad nesrbima u svim okupiranim mjestima i gradovima pod opsadom. Političko i vojno djelovanje SDS-a bilo je usmjereno na razbijanje bosanskohercegovačkog društva iznutra. Takvo djelovanje rezultiralo je počinjenjem najvećih zločina na tlu Evrope nakon Drugog svjetskog rata. U tom smislu, kompletno Podrinje, pa samim time i Višegrad, SDS je označila kao strateški važno mjesto. Tu činjenicu dokazuju i usvojena tzv. Odluka o strateškim ciljevima srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Dokumentarna građa SDS-a Višegrad potvrđuje tezu o namjernom, planskom, sistemskom i organiziranom djelovanju o stvaranju etnički čistih srpskih prostora u tom dijelu Bosne i Hercegovine.

12. Kuka, Ermin (2021). **Glorifikacija zločina i zločinaca na primjeru Bosne i Hercegovine.** *DHS-društvene i humanističke studije*, God. VI, broj 4 (1), (227-243). Tuzla: Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli [ISSN: 2490-3604 print; ISSN 2490-3647 online; UDK: 3+009, DOI: 10.51558/2490-3647.2021.6.2; UDK: 341.322.5(497.6), DOI: 10.51558/2490-3647.2021.6.4.227]; [CEEOL], [ERIH PLUS], [Slavic Humanities Index], [OCLC], [OAJI], [MIAR], [Open AIRE], [ICI], [Crossref doi], [Scilit], [Science Gate], [COBISS.BH].

U današnjem vremenu sve se više prakticira glorifikacija zločina i zločinaca, kao i negiranje počinjenih zločina. Time se žele relativizirati zločini, izjednačiti zločinac i žrtva, a u konačnici i falsificirati istorijska dešavanja. Slavljenje, revizionizam, poricanje sve više dobijaju na važnosti i značaju. Zločinci i njihova (ne)djela se predstavljaju svijetu kao herojska, spasiteljska, mitska, uzorita... Predstavljaju se kao vođe, predstavnici i "najbolji sinovi" naroda iz kojeg dolaze. Umjesto stida i suočavanja sa zločincima i njihovim zločinima od kompletnog društva, oni se od strane pojedinaca i nekih društvenih skupina, pa i nosilaca najvažnijih društvenih i političkih funkcija slave, uvažavaju i uzdižu na pijeđestal najviših ljudskih vrijednosti. Radi se o paradoksu savremenog svijeta. Analizom relevantne dokumentacione građe, kao što su dokumenti tzv. Vojske Republike Srpske, presude ICTY-a, referentna literatura iz predmetne oblasti, kao i primjenom metode studije slučaja, detaljnije se elaborira tematika glorificiranja, te nude rješenja mogućeg otklona od glorificiranja zločina i zločinaca koje je postalo izazov savremenog doba.

13. Kuka, Ermin i Hamza Memišević (2021). **Zločini nad Bošnjacima u Srebrenici u toku Drugog svjetskog rata 1941-1945. godine / Crimes Against Bosniaks in Srebrenica during the Second world war from 1941 till 1945.** *Zbornik radova Monumenta Srebrenica: istraživanja, dokumenti, svjedočanstva*, Knjiga 10, Srebrenica kroz minula stoljeća, (245-260 – bosanski jezik; 259-274 – engleski jezik). Tuzla/Srebrenica: JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona [ISBN: 977-22331-62-00-0; ISSN 2233162X]; [CEEOL], [COBISS.BH].

Kraj 18-og i početak 19-og stoljeća predstavlja početak užasnog perioda stradanja i monstruoznih zločina počinjenih nad Bošnjacima u Bosni i Hercegovini. To vrijeme je, zapravo,

vrijeme realiziranja ideologije, politike i prakse stvaranja etničkih čistih srpskih teritorija na prostoru balkanskog poluotoka. Konačan cilj takvih nastojanja i realizatora takve ideologije bio je i ostao stvaranje etnički čiste srpske države, tzv. velike Srbije. Monstruoznost, užas, bestijalnost, okrutnost i svirepost realiziranja takve zlotvorne ideologije najviše su osjetili Bošnjaci u Bosni i Hercegovini. Teritorij Bosne i Hercegovine je targetiran kao neizostavan i imperativan teritorij etnički čiste srpske države. Poseban fokus velikosrpskih ideologa je bio i ostao prostor Podrinja, tj. teritorij Bosne i Hercegovine uz samu rijeku Drinu (zapadno od rijeke Drine). Taj prostor je od velikosrpskih ideologa označen kao najvažniji geostrateški prostor buduće "velike Srbije", a rijeka Drina mitologizirana i proglašena "kičmom srpskog naroda", "aortom srpstva",... Zlotvorstvo ovakvih nastojanja se pokazalo na primjeru gradova širom Podrinja, uključujući i grad Srebrenicu. Srebrenica, kao i drugi bosanskohercegovački gradovi u Podrinju su targetirani kao teritorij od "izuzetnog strateškog značaja" za "konačno rješenje srpskog pitanja" u Bosni i Hercegovini. To je bilo nemoguće ostvariti bez vršenja brojnih zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava nad Muslimanima (Bošnjacima), uključujući i genocid. Vrhunac tih zločina nad Muslimanima (Bošnjacima) u Srebrenici se dogodio tokom Drugog svjetskog rata 1941-1945. godine, kao i u vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu 1992-1995. godine. Osnovano se može tvrditi kako su počinjeni zločini i genocid nad Bošnjacima u Srebrenici u toku Drugog svjetskog rata, bili uvertira u kasnije još stravičnije i veće zločine i genocid u vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Muslimani (Bošnjaci) na području Srebrenice su targetirani kao mete velikosrpske ideologije još u vrijeme Drugog svjetskog rata, a to potvrđuju počinjeni masovni i pojedinačni zločini od strane nosilaca te ideologije (četnika). Dobiveni rezultati istraživanja mjerodavan su indikator stravičnih zločina, uključujući i zločin genocida, počinjenih nad Muslimanima (Bošnjacima) u Srebrenici u toku Drugog svjetskog rata i nastojanja velikosrpskih ideologa da taj grad u potpunosti etnički očiste od nesrpskog stanovništva. Rezultati ovog istraživanja su dobar polazni osnov i polazna tačka u deskripciji, elaboraciji i prezentaciji kontinuiteta počinjenih zločina nad Bošnjacima u Srebrenici, sve do počinjenog genocida u vrijeme agresije 1992-1995. godine.

Članak je objavljen na bosanskom i engleskom jeziku.

14. Kuka, Ermin i Hamza Memišević (2021). **Lokalizacija genocida nad Bošnjacima**. Zbornik radova "Genocid nad Bošnjacima, Srebrenica 1995-2020: Uzroci, razmjere i posljedice", (729-744). Sarajevo: Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu [ISBN: 978-9958-028-37-3, COBISS.BH-ID 44386054]; [CEEOL], [COBISS.BH].

Obilježavanje genocida nad Bošnjacima samo na području Srebrenice može se interpretirati kao put u put u lokalizaciju genocida i pristajanje da se genocid nad Bošnjacima počinjen u periodu 1992-1995. godine svede na lokalni karakter. Reduciranje genocida samo na šest dana mjeseca jula 1995. godine predstavlja jednu vrstu zamke. Genocid nad Bošnjacima na području Srebrenice ne može se separirati od genocida koji je počinjen od 1992-1995 godine u svim okupiranim gradovima i gradovima pod opsadom. Vinovnici genocida u Srebrenici su iste strukture koje su počinile genocid u ostatku Republike Bosne i Hercegovine. Velikosrpska politika nadahnuta ideologijom, koja za svoj cilj ima eksterminaciju bošnjačkog stanovništva i pripajanje bosanskog teritorija susjednoj Srbiji, realizirala je genocidnu politiku prema Republici Bosni i Hercegovini i Bošnjacima u kontinuitetu u periodu 1992-1995. godine. Ciljevi ovog radu su bili pokazati genocidni karakter agresije na suverenu i nezavisnu Republiku Bosnu i Hercegovinu i ukazati na grešku, koja se ogleda u lokalizaciji genocida nad Bošnjacima.

15. Muratović, Rasim i Ermin Kuka (2021). **Bol – centralni fenomen ljudske egzistencije u kontekstu počinjenog genocida nad Bošnjacima u Srebrenici**. Zbornik radova "Genocid

nad Bošnjacima, Srebrenica 1995-2020: Uzroci, razmjere i posljedice", (797-817). Sarajevo: Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu ISBN: 978-9958-028-37-3, COBISS.BH-ID 44386054]; [CEEOL], [COBISS.BH].

Mnogi će reći da život bez bola nije život. S druge strane, s bolom, život se teško može izdržati. Kada bol postane potpun, oduzima život i vodi u čežnju za vremenom kada nije bilo bola (iako to na kraju znači kraj života). Ako je život samo bol, postavlja se pitanje: Da li je uopće vrijedno živjeti? Život, to je izloženost bolu svake sekunde - ne obavezno kao uvjerljiva stvarnost, nego više kao mogućnost. Prisustvo bola varira od individue do individue. Ali, lična izloženost bolu je nešto što je zajedničko svim ljudima, nešto što definira osnovne uvjete koji nas čine ljudima. Odnos pojedinca prema bolu (prema bolu njegovog života), nije odnos koji u potpunosti određuje osoba lično. Društvo i kultura u kojem živimo i epoha kojoj pripadamo snabdijevaju svakog od nas vokabularom i mjerom za komunikaciju o bolu i procjenom njegove važnosti. Pitanje je, dakle: Kako se mi kao kultura i kao pojedinci odnosimo prema bolu? Tjelesna i senzualna bol je nešto što doživljavamo spontano, direktno, bez zaobilazanja. Naše tijelo i naša senzualnost čine nas osjetljivim na bol, ali i na protivriječnosti bola: uživanje i osjećaj ugodnosti. Bol je isključivo, po definiciji, negativan, tako da se naš odnos prema bolu sastoji u želji da ga se oslobodimo. To je, samo po sebi, izraz vizije koja je u velikoj mjeri povijesno i kulturno oblikovana. Jer, kao što je istina da mi preziremo bol i da ga želimo izbjeći, s druge strane mi ga i podstičemo, stimuliramo, tražimo, pa čak se i fasciniramo bolom. Ukratko, bol nije ništa neutralno: mi nismo ravnodušni prema njemu. U slučajevima gdje mi nanosimo bol (mučenje/tortura, sadizam) to izgleda napadno i zahtijeva dodatno objašnjenje, što je osnovni cilj ove analize. Tortura/mučenje i sadizam, kao ekstremni oblici nanošenja bola, bili su sastavnim dijelom (iz)vršenog zločina genocida nad Bošnjacima na području Srebrenice u julu 1995. godine. Opći je zaključak da je nemoguće u bolu, osobito onom ekstremnom, vidjeti ništa osim čiste negativnosti, shvaćene kao ljudska patnja.

16. Kuka, Ermin i Hamza Memišević (2020). **Višegradski zločinački krvavi pirovi – jučer, danas, sutra. Historijski pogledi**, God./Vol. III, broj 4, (267-286). Tuzla: Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla [ISSN: 2637-1502 print; ISSN 2712-0651 online; UDK/UDC: 94(497.6)“364“ (093) 32:323.1:355.4(497.6 Višegrad)“1941/1945““1992/1995“]; [CEEOL], [ERIH PLUS], [MIAR], [ROAD-Directory of Open Access Scholarly Resources], [INDEX COPERNICUS], [EURO PUB], [ESJI], [SIS-Scientific Indexing Services], [Slavic Humanities Index], [ISI-International Scientific Indexing], [ASI-Advanced Sciences Index], [ResearchBip-Academic Resource Index], [Cite Factor-Academic Scientific Journal], [DOAJ-Directory of Open Access Journals], [Electronic Journals Library of University of Regensburg], [OCLC (Online Computer Library Center) WorldCat], [DRJI-Directory of Research Journals Indexing], [OAJI-Open Academic Journals Index], [Google Scholar-Bibliographic database], [BASE-Bielefeld Academic Search Engine], [Academia.edu], [HeinOnline], [ResearchGate.net], [COBISS.BH].

Glavni cilj velikosrpske ideologije, politike i prakse, počev od kraja XVIII i početka XIX stoljeća je stvaranje etnički čiste srpske države, tzv. "Velike Srbije". U takvu državu su idelozni uključili i teritorij Bosne i Hercegovine. Međutim, to je moguće ostvariti jedino izvršenjem užasnih zločina, uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima. Budući da je geostrateški položaj Višegrada od "izuzetnog interes i značaja" za velikosrpske planove, agresori i zločinci su po svaku cijenu nastojali formirati etnički čist teritorij, ne birajući sredstva u pokušaju ostvarivanja toga cilja. Kulminacija tih zločina se dogodila u toku Drugog svjetskog rata 1941-1945, kao i u vrijeme agresije na Republiku

Bosnu i Hercegovinu 1992-1995. Brojna masovna i pojedinačna ubistva, istrebljenje, porobljavanje, deportacije i/ili prisilno premještanje bošnjačkog stanovništva, zatvaranje i drugi oblici lišavanje slobode koji se poduzimaju uz kršenje osnovnih pravila međunarodnog prava čine dugački i žalosni popis zločinačkih i genocidnih postupanja učinjenih prema Bošnjacima iz doline rijeke Drine, a u ime projekta tzv. Velike Srbije. U tom kolopletu i povijesti četničke bijede i neljudskosti, vrhunac ljudske zlobe, zle krvi i moralnoga besčašća je bio nad Bošnjacima Istočne Bosne. Zahvaljujući žestokom općenarodnom otporu, velikodržavni projekt i zle namjere srpskih ideologa nisu ostvarene. Oni ne odustaju, s tim da koriste nova sredstva i metode. U tom kontekstu targetiraju šire područje Višegrada, kao polaznu tačku za izvedbu velikosrpskih ciljeve i ideja. Iz toga proizilazi i glavna teza da je grad Višegrad kontinuirano u fokusu interesiranja i zanimanja kreatora i provoditelja ideologije i politike utemeljenja tzv. "Velike Srbije" i stvaranja etnički čistih srpskih prostora. Sve je to imalo za posljedicu permanentno činjenje brojnih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava nad Bošnjacima u širem području Višegrada, kako u razdoblju Drugog svjetskog rata, tako i u vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu. Na tom su području počinjeni stravični zločini. Jedna od posljedica počinjenih stravičnih zločina nad Bošnjacima jeste radikalna promjena etničke strukture stanovništva na području Višegrad u vrijeme agresije 1992-1995. U odnosu na Popis stanovništva iz 1991, kada je Bošnjaka bilo 13.471, prema Popisu stanovništva iz 2013. u Višegradu prijavljeno mjesto prebivališta imaju 1.043 Bošnjaka. Međutim i pored toga, prostor nije etnički očišćen u skladu sa zamislima velikosrpskih ideologa, pa je taj sramni projekt utemeljen na zločinu nastavljen novim sredstvima i metodama. Analizom su identificirana ključna obilježja agresivnih nasrtaja ideologije i politike stvaranja etnički čistog srpskog teritorija na području Višegrada. Istraživanja su fokusirana i vremenski determinirana na tri perioda: prvi, u vrijeme Drugog svjetskog rata 1941-1945, drugi, period agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu 1992-1995. i treći, period nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma 1995. pa do danas. Zaključak je da pod svaku cijenu treba osigurati, prije svega ekonomske uvjete za opstanak Bošnjaka na tom području i poduzeti set mjera na ekonomskom jačanju Goražda, kao središnjice okupljanja nesrpskog stanovništva u dolini Drine.

17. Kuka Ermin i Almir Grabovica (2020). **Zločin – negacija ljudskog dostojanstva / Crime – negation of human dignity**. Zbornik radova Monumenta Srebrenice: istraživanja, dokumenti, svjedočanstva, Knjiga 9, Srebrenica kroz minula stoljeća, JU Zavod za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, Tuzla-Srebrenica, 2019, str. 35-53 – bosanski jezik i str. 37-55 - engleski jezik [ISSN 2233162X, ISBN 9772233162000]; [CEEOL], [COBISS.BH].

Tokom agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu u periodu od 1992-1995. godine, počinjeni su brojni, masovni i pojedinačni, zločini protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i zločin genocida u svim okupiranim mjestima i gradovima pod opsadom. Izvršenju zločina prethodile su detaljno i sistemski organizirane i planirane aktivnosti, a sve s ciljem stvaranja etnički čistih srpskih teritorija i implementiranja ideje stvaranja tzv. Velike Srbije. U provođenju zločina nad Bošnjacima učestvovao je veliki broj zločinaca. Međutim, u izvršenju zločina su se pojedinci izdvajali od ostalih. Izdvajali su se po načinu, metodama, tehnikama, monstruočnosti počinjenih zločina, a koje su počinili bilo sami bilo uz podršku svojih pratilaca i pomagača. Po tome su se posebno isticali Nikola Jorgić u Doboju, Milan Lukić u Višegradu i Goran Jelisić u Brčkom. Analizom njihovih (ne)djela i zločina koje su počinili, pokazana je se sva okrutnost, monstruočnost i nečovječnost njihova postupanja prema žrtvama. Analiza je urađena kroz prizmu utjecaja tri faktora: ideologije, prostorne distance i sadizma. U tom kontekstu, za potrebe istraživanja posebno je korištena metoda analize (sadržaja) dokumenata, komparativna metoda i metoda studije slučaja (case study). Zaključ je kako je obrazac izvršenja zločina koji su oni primjenjivali, iako nisu bili međusobno vezani niti su međusobno sarađivali, bio identičan.

Članak je objavljen na bosanskom i engleskom jeziku.

18. Kuka, Ermin (2019). **Kontinuitet genocida nad Bošnjacima u Višegradu: studija slučaja selo Barimo**. Novi Muallim – časopis za odgoj i obrazovanje, svezak 20, broj 80, (24-32). Sarajevo: Udruženje ilmiije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini [ISSN 2566-3208; UDK 3221:141]:28 341.322.5(497.6 Višegrad)“1992/1995“; DOI: <http://dx.doi.org/10.26340/muallim.v20i80.1746>]; [CEEOL], [COBISS.BH] – objavljeno u junu 2020.

Ideologija, politika i praksa stvaranja etnički čiste srpske države, tzv. “Velike Srbije“, nalazila se u fokusu interesiranja velikosrpske ideologije, još od vremena s kraja XVIII stoljeća. Ta i takva ideologija je figurirala s idejom stvaranja etnički čistih teritorija na kojima bi isključivo i samo živjeli Srbi, a koja je podrazumijevala i teritoriju Bosne i Hercegovine. Za druge i drugačije, pa čak niti za nacionalne manjine, u tim zamislima nema mjesta. Takav projekt je bilo jedino moguće ostvariti putem nasilja, tj. kroz vršenje strašnih i užasnih zločina nad nesrbima, prije svega nad Bošnjacima u Bosni i Hercegovini, uključujući i zločin genocida. Počev još od Prvog svjetskog rata, zatim Drugog svjetskog rata, te u vremenu posljednje agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu u periodu 1992-1995. godine, evidentna je otvorena i neskrivena namjera stvaranja tzv. “Velike Srbije“. Ona je obilježena, prije svega, kontinuiranim vršenjem brojnih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava nad Bošnjacima, uključujući i zločin genocida. Posebno je to bilo izraženo na području Istočne Bosne, uključujući i grad Višegrad. Prezenterana studija slučaja na primjeru sela Barimo, kao istraživane mikrolokacije, jasan je pokazatelj kontinuiteta zločina genocida nad Bošnjacima, ali i namjere zločinaca o stvaranju etnički čistih teritorija na području Višegrada. Radi se, dakle, o kontinuitetu namjere i nastojanja velikosrpskih ideologa o ukljanjanju svih Bošnjaka s područja Istočne Bosne i grada Višegrada, uključujući i selo Barimo. Zaključak je da je selo Barimo jasan pokazatelj kontinuiteta genocidnih namjera na području Višegrada, ali i borbe Bošnjaka da, poslije svakog stradanja, nastoje opstati na tim prostorima, na kojima su vjekovima živjeli.

C. Objavljeni prilozi u knjigama nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

Kandidat je objavio sljedeće priloge u knjizi nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

1. Kuka Ermin, **Genocid u Brčkom 1992-1995**, *Prilog u knjizi: Alispahić, F. Kultura sjećanja*. Sarajevo: Autorsko izdanje, 2020, str. 60 [ISBN 978-9926-474-11-9; COBISS.BIH-ID 28774662];
2. Kuka Ermin, **Višegradska hronika velikosrpskog genocidizma**, *Prilog u knjizi: Alispahić, F. Kultura sjećanja*. Sarajevo: Autorsko izdanje, 2020, str. 65-66 [ISBN 978-9926-474-11-9; COBISS.BIH-ID 28774662];
3. Kuka Ermin, **Stradanje i razaranje herojskog Olova**, *Prilog u knjizi: Alispahić, F. Kultura sjećanja*. Sarajevo: Autorsko izdanje, 2020, str. 81 [ISBN 978-9926-474-11-9; COBISS.BIH-ID 28774662].

D. Objavljeni prikazi knjiga nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

Kandidat je objavio sljedeće prikaze knjiga nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

1. Kuka, Ermin (2023). **Koraci do stvaranja paradržavne tvorevine Republike srpske** (prikaz knjige: Nastanak Republike srpske: od regionalizacije do strateških ciljeva (1991-1992), autora Muamera Džananovića, Jasmina Medića i Hikmeta Karčića). *Pregled – časopis za društvena*

pitanja, God. LXIV, 2, (147-151). Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu [ISSN 0032-7271 print; ISSN 1986-5244 online]; [EBSCO Publishing], [INDEX COPERNICUS], [ROAD – Directory of Open Access Scholarly Resources], [CEEOL], [COBISS.BH].

2. Kuka, Ermin (2022). **Kaosološka i postmoderna istraživanja: prilog razvoju novih metodoloških pravaca** (prikaz knjige: Aleksandar Halmi, „Suvremeni pristupi u metodologiji društvenih znanosti: Teorija kaosa i kompleksnosti: Novi metodološki žanrovi“, 2. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Novi redak, Zagreb, 2022). *Uprava – časopis za upravu i upravno pravo*, God. 13, broj 2/22, (73-77). Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu, Fakultet za upravu – pridružena članica [ISSN: 1986-5813 print; 1986-6127 online; DOI: 10.53028/1986-6127.2022.13.2.73]; [EBSCO Publishing], [CEEOL], [Research Bible], [MIAR], [EuroPub], [Erih Plus], [DRJI], [SIS], [ROAD], [ISI Index], [Cite Factor], [ResearchGate], [Google Scholar], [COBISS.BH].
3. Kuka, Ermin (2022). **Politike zaraćenih strana u Republici Bosni i Hercegovini 1992-1995: Prilog komparativnoj analizi počinjenih zločina. DHS-društvene i humanističke studije**, God. VII, broj 3 (20), (485-488). Tuzla: Filozofski fakultet Univerziteta u Tuzli [ISSN: 2490-3604 print; ISSN 2490-3647 online; UDK: 341.31.(497.6)“1992/1995“(049.3)]; [CEEOL], [ERIH PLUS], [Slavic Humanities Index], [OCLC], [OAJI], [MIAR], [Open AIRE], [ICI], [Crossref doi], [Scilit], [Science Gate], [COBISS.BH].
4. Kuka, Ermin (2022). **Državnost Bosne i Hercegovine u XX. i XXI. stoljeću: studije, članci, intervjui** (prikaz knjige akademika Mirka Pejanovića). *Gračanički glasnik – časopis za kulturnu historiju*, God. XXVII, broj 53, (325-328). Gračanica: Izdavačka kuća “Monos“ [ISSN 1512-5556, UDK 930.85]; [CEEOL], [COBISS.BH].

E. Realizirani naučni projekti nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

Kandidat je u svojstvu rukovodioca realizirao sljedeće naučne projekte nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

1. Kuka, Ermin (*rukovodilac projekta*) (2022-2023). **Bosanci i Hercegovci u koncentracionim logorima na prostoru Republike Srbije 1992-1996**. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Projekat sufinansiran od strane Ministarstva za visoko obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (Dokaz: Potvrda Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 163/I-23, od 19.05.2023. godine).
2. Kuka, Ermin (*rukovodilac projekta*) (2022-2023). **Živa lomača – Bikavac u Višegradu (27. juni 1992.)**. Sarajevo: Udruženje “Žena - žrtva rata“ (Dokaz: Potvrda Udruženja “Žena – žrtva rata“, broj BiH-124/2023, od 8.06.2023. godine);
3. Kuka, Ermin (*rukovodilac projekta*) (2022-2022). **Živa lomača – Pionirska ulica u Višegradu (14. juni 1992.)**. Sarajevo: Udruženje “Žena - žrtva rata“ (Dokaz: Potvrda Udruženja “Žena – žrtva rata“, broj BiH-150/2022, od 9.06.2022. godine).

E.1. Rad na ostalim naučnim projektima:

Kandidat trenutno radi na sljedećim naučnim projektima:

1. Kuka, Ermin (*rukovodilac projekta*) (2023-....). **Politički i stranački sistem Srbije u funkciji održavanja velikosrpske ideologije**. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava (Dokaz: Potvrda Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 585/I-24, od 3.12.2024. godine);
2. Kuka, Ermin (*rukovodilac projekta*) (2020-...). **Genocid u Gornjem Podrinju 1941-1945. i 1992-1995**. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. Projekat sufinansiran od strane Ministarstva za visoko obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (Dokaz: Potvrda Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 585/I-24, od 3.12.2024. godine);
3. Kuka, Ermin (*član istraživačkog tima*) (2024-....). **Historijski značaj i važnost presuda njemačkih sudova u predmetima ratnih zločina počinjenim u Bosni i Hercegovini za osudu velikosrpske ideologije u savremenom društvu**. Sarajevo: Univerzitet u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava (Dokaz: Potvrda Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 585/I-24, od 3.12.2024. godine).

F. Učešća sa izlaganjima na naučnim konferencijama, skupovima, okruglim stolovima, tribinama, predavanjima nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

Kandidat je priložio relevantne dokaze o učešću na sljedećim naučnim konferencijama, skupovima, okruglim stolovima, tribinama i predavanjima, sve nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

1. Kuka, E.: 25. novembar 2024. – predavanje povodom Dana državnosti Bosne i Hercegovine, u organizaciji Udruženja “185. žepska brigada” i Medžlisa Islamske zajednice Žepa;
2. Kuka, E.: 15-16. novembar 2024. – učešće na Međunarodnoj naučnoj konferenciji “Između istoka i zapada: Bosna i Hercegovina u žiži historijskih procesa i događaja (1699-2024)“, održanoj u Tuzli, u organizaciji Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, sa referatom na temu: **“Zaborav zločina u funkciji konsenzusa sa ciljevima i idejom velikosrpskog projekta”**;
3. Kuka, E.: 25-26. oktobar 2024. – učešće na Naučnom skupu o političkom nasilju “Historijski konteksti i savremeni izazovi“, održanom u Sarajevu, u organizaciji Oxford International Relations Network, Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uz podršku Folke Bernadotte Academy i EPRAHub-Univesita degli Studi di Milano, sa referatom na temu: **“Političko nasilje u djelovanju predstavnika Srpske demokratske stranke u istočnoj Bosni (1990-1992)”**;
4. Kuka, E.: 17. septembar 2024. – učešće na Javnoj tribini u Goraždu, sa referatom na temu: **“Opsada Goražda u funkciji ostvarivanja strateških ciljeva velikosrpskog projekta”**, u organizaciji Bošnjačke zajednice kulture “Preporod” – Gradsko društvo Goražde u okviru obilježavanja 18. septembra “Dana oslobođenja/Dana Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Grada Goražda za 2024. godinu;
5. Kuka, E.: 8. juli 2024. – održano predavanje na Tribini **“Pamtimo genocid nad Bošnjacima 1992-1995”**, za aktiviste Mreže mladih sa područja muftiluka sarajevskog, u organizaciji

Uprave za vjerske poslove Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Muftijstva sarajevskog. Ujedno i član Komisije kviza za aktiviste Mreže mladih sa područja muftiluka sarajevskog;

6. Kuka, E.: 3. juni 2024. – učešće na Naučnom okruglom stolu “Zločini nad Bošnjacima općine Brčko tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu“, održanom u Brčkom, u organizaciji Uprave za vanjske poslove i dijasporu Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, Muftijstva tuzlanskog i Medžlisa Islamske zajednice Brčko, sa referatom na temu: **“Geneza zločina nad Bošnjacima Brčkog“**;
7. Kuka, E.: 25. maj 2024. – učešće na Međunarodnoj naučno-stručnoj konferenciji “Križa čovječanstva uzrokovana kršenjem vladavine prava“, održanoj u Kiseljaku, u organizaciji Pravnog fakulteta Univerziteta u Travniku, sa referatom na temu: **“Procesuiranje optuženih za ratne zločine u funkciji vladavine prava“**;
8. Kuka, E.: 10-11. maj 2024. – učešće na Međunarodnom naučnom skupu “Bošnjaci u društveno-političkim procesima od 1991. godine do danas, održanoj u Novom Pazaru (Republika Srbija), u organizaciji Bošnjačkog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji i Bošnjačkog vijeća u Crnoj Gori, sa referatom na temu: **“Zločini vojne formacije 'Osvetnici' nad Bošnjacima iz Sjeverina i u Štrpcima“**;
9. Kuka, E.: 17-18. novembar 2023. – učešće na Međunarodnoj naučnoj konferenciji “Bosna i Hercegovina i geopolitičke promjene u Europi i svijetu (1699-2023)“, održanoj u Tuzli, u organizaciji Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, sa referatom na temu: **“Politički i stranački sistem Srbije u funkciji perpetuiranja osnovnih postavki velikosrpske ideologije“**;
10. Kuka, E.: 31. oktobar 2023. – učešće sa izlaganjem na Tribini pod nazivom: **“Genocid nad Bošnjacima Višegrada 1992-1995.“** održanoj u Zenici, u organizaciji Udruženja “Baton“ Zenica;
11. Kuka, E.: 7. juli 2023. – učešće na Panel diskusiji “Važnost njegovanja kulture pamćenja: Genocid i zločini nad Bošnjacima“ održanoj u Sarajevu, u organizaciji Naučnoistraživačkog instituta “Ibn Sina“, sa referatom na temu: **“Zaborav zločina – kompromis sa velikosrpskom ideologijom“**;
12. Kuka, E.: 14. maj 2023. – učešće na Tribini u povodu 14. maja Dana sjećanja na ubijenu djecu u Goraždu u periodu 1992-1995. godina, održanoj u Goraždu u organizaciji Grada Goražda, sa referatom na temu: **“Zločini nad djecom – najbrutalniji način izvedbe velikosrpskog projekta“**;
13. Kuka, E.: 16. mart 2023. – učešće na Okruglom stolu (Round table) “Transitional Justice: A Case Study of Višegrad“, održanom u Sarajevu u organizaciji International University of Sarajevo (IUS), sa referatom na temu: **“Glorification of War crimes in example of Višegrad: challenge of transitional justice“**;
14. Kuka, E.: 20. decembar 2022. – učešće na Tribini “Neprocusuiranje ratnih zločina u periodu 1992-1995. godine u opsjednutom Goraždu“, održanoj u Goraždu u organizaciji Fondacije “Istina za Goražde“, sa referatom na temu: **“Neprocusuiranje ratnih zločina na prostoru Podrinja 1992-1995.“**;

15. Kuka, E.: 11. decembar 2022. – održano predavanje studentima sa Univerziteta u Denveru (Sjedinjene Američke Države) o temi: **“Karakter rata i stravični masovni i pojedinačni zločini počinjeni nad Bošnjacima, kao i značaj njihova dokumentiranja”**;
16. Kuka, E.: 18-19. novembar 2022. – učešće na Međunarodnoj naučnoj konferenciji “Obnova nezavisnosti Bosne i Hercegovine – 30. godina poslije. Društveno-politički i privredni kontekst”, održanoj u Tuzli, u organizaciji Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, sa referatom na temu **“Logori za Bosance i Hercegovce na teritoriji Srbije 1992-1996. u funkciji destrukcije bosanskohercegovačkog društva i države”**;
17. Kuka, E.: 6. juli 2022. – učešće na Okruglom stolu “Zločini u Podrinju 1992-1995.”, održanom u Goraždu, u organizaciji Uprave za vanjske poslove i dijasporu Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Muftijstva Goraždanskog, sa referatom na temu: **“Pamtimo Višegrad – zločini nad Bošnjacima 1992. i 1993. godine”**;
18. Kuka, E.: 13. juni 2022. – učešće na Naučnom skupu “Agresija na Republiku Bosnu i Hercegovinu: opsada i odbrana Sarajeva – tri decenije poslije, održanom u Sarajevu, u organizaciji Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu i Grada Sarajeva – Gradska uprava, sa referatom na temu: **“Opći pristup problemu agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu”**;
19. Kuka, E.: 10. maj 2022. – učešće na Naučnom skupu “Zločini protiv čovječnosti i međunarodnog prava na prostoru općine Doboj 1992-1995. godine”, održanom u Grapskoj (Doboj), u organizaciji Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, sa referatom na temu: **“Uloga Srpske demokratske stranke u okupaciji Doboja 1992. godine”**;
20. Kuka, E.: 12. januar 2022. – učešće na Naučnom skupu “Genocid nad Bošnjacima i demografske promjene u bosanskohercegovačkom entitetu RS od 1992. do 2022. godine”, održanom u Sarajevu, u organizaciji Instituta za bošnjačke studije Bošnjačke zajednice kulture “Preporod” u saradnji sa Univerzitetom u Sarajevu-Institutom za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava i Bosanskim kulturnim centrom kantona Sarajevo, sa referatom na temu: **“Dvostruka historijska istina – reprodukcija ideologije i politike četništva”**;
21. Kuka, E.: 19-20. novembar 2021. – učešće na Međunarodnoj naučnoj konferenciji “Bosna i Hercegovina i Drugi svjetski rat – 80. godina poslije. Objektivizam ili revizionizam”, održanoj u Tuzli, u organizaciji Centra za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, sa referatom na temu: **“Jugoslavenski komunisti i borba za oslobođenje”**;
22. Kuka, E.: 10. novembar 2021. – učešće na Okruglom stolu “Godina 1991: Politički procesi u Bosni i Hercegovini u toku raspada Jugoslavije”, održanom u Sarajevu u organizaciji Univerziteta u Sarajevu – Instituta za historiju, sa referatom na temu: **“Uloga Srpske demokratske stranke u okupaciji Višegrada 1992. godine i počinjenju zločina nad Bošnjacima”**;
23. Kuka, E.: 8. juli 2021. – predavač u okviru “Škole demokratije”, održane u Sarajevu, organizirane u okviru velikog međunarodnog projekta Europsko antifašističko naslijeđe, koje zajedno realiziraju antifašistički savezi iz Hrvatske, Slovenije i Bosne i Hercegovine, sa

referatom na temu: **“Glavne odrednice Povelje Europske unije o temeljnim pravima“**, SABNOR BiH, Sarajevo;

24. Kuka, E.: 8. juli 2021. – učešće sa izlaganjem na Akademiji **“Dani jećanja – Srebrenica 11. juli 1995. godine“**, u organizaciji Općine Ilijaš, općina Ilijaš;
25. Kuka, E.: 3. juli 2021. – održano predavanje na Tribini **“Pamtimo genocid u Srebrenici“**, za aktiviste Mreže mladih sa područja muftiluka sarajevskog, u organizaciji Uprave za vjerske poslove Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Muftijstva sarajevskog. Ujedno i član Komisije kviza za aktiviste Mreže mladih sa područja muftiluka sarajevskog;
26. Kuka, E.: 19. oktobar 2020. – učešće na Međunarodnoj naučnoj konferenciji **“Genocid nad Bošnjacima, Srebrenica 1995-2020: uzroci, razmjere i posljedice“**, održanoj u Sarajevu, u organizaciji Univerziteta u Sarajevu, Univerziteta u Tuzli, Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu i Instituta za historiju Univerziteta u Sarajevu, sa dva referata, i to referatom na temu: **“Bol – centralni fenomen ljudske egzistencije“** i referatom na temu **“Getoizacija genocida u Srebrenici“**.

G. Uredništva, recenzije, promocije knjiga i naučnih djela nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik:

a) Uredništvo

1. Član Uredničkog odbora časopisa *Journal of Humanity Peace and Justice* (HUPEJ), International Institute for Genocide and Crimes Against Humanity, Istanbul University (Republika Turska), počev od 2023. godine;
2. Zuhra Pjevo, *Ranjene duše: majčina potraga za boljom budućnošću: od Bosanskih ruševina do Australijskog zagrljaja*. Štamparija Fojnica d.o.o., Fojnica, 2023;
3. Arne Johan Vetlesen & Rasmus Willing, *Šta da odgovorimo našoj djeci? (s danskog preveo prof. dr. Rasim Muratović)*, Univerzitet u Sarajevu, Fakultet za upravu – pridružena članica, Sarajevo, 2020.

b) Recenzije

1. Zbornik radova: *Posljedice genocida nad Bošnjacima u Srebrenici: socijalni, ekonomski, politički, demografski i kulturni razvoj Srebrenice (1992-2022)*, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu – Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, Univerzitet u Sarajevu – institut za historiju, Sarajevo, 2023;
2. Mujkić, Husein, *Ahatovići 1990-1992. Prvi heroji i žrtve*, Dobra knjiga, Sarajevo, 2023;
3. Kliko, Amir, *Jajce 1992: opsada i odbrana kraljevskog grada*, Autorsko izdanje, Sarajevo, 2023;
4. Zbornika međunarodne znanstveno-stručne konferencije: **“Kontinentalna Hrvatska: povijesni kontekst, aktualnosti i perspektive u budućnosti“**, septembar 2023. godine;

5. Članak za časopis Prilozi, broj 52, u izdanju Univerziteta u Sarajevu - Instituta za historiju, septembar 2023. godine;
6. Zbornika radova: *Genocid nad Bošnjacima, Srebrenica 1995-2020: Uzroci, razmjere i posljedice*, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo-Tuzla, 2021;
7. Dedić, Ramiz et al., *Žepaska brigada u vrijeme agresije 1992-1995: monografija*, Udruženje boraca 185. Žepaska brigada 1. korpusa, 2020;
8. Arne Johan Vetlesen, *Bol* (s norveškog preveo prof. dr. Rasim Muratović), Minex trade d.o.o. Zenica, Zenica, 2020.

c) Promotor

1. "Ahatovići 1990-1992. Prvi heroji i žrtve", autora Huseina Mujkića, Općina Bugojno, Bugojno, 28.11.2024. godine.
2. "Historijski pogledi", God. VII, broj 12, Centar za istraživanje moderne i savremene historije Tuzla, Tuzla, 15.11.2024. godine.
3. "Sjenke prošlosti", autora Muhameda Ibrahimovića, Opća biblioteka Tešanj, Tešanj, 11. juli 2024. godine;
4. "Šta da odgovorimo našoj djeci?", autora Arne Johana Vetlesena i Rasmusa Williga, Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 20.05.2024. godine;
5. "Ahatovići 1990-1992. Prvi heroji i žrtve", autora Huseina Mujkića, Općina Novi Grad Sarajevo, Sarajevo, 2.03.2024. godine;
6. "Rat u srednjoj Bosni 1992-1994" i "Jajce 1992: opsada i odbrana kraljevskog grada", autora dr. Amira Klike, Centar za obrazovanje i kulturu Tešanj, Tešanj, 25.11.2023. godine;
7. "Nastanak Republike Srpske: od regionalizacije do strateških ciljeva (1991-1992)", autora dr. Muamera Džananovića, Jasmina Medića i Hikmeta Karčića, Kompleks Aladža džamije, Foča, 13.08.2023. godine;
8. "Nastanak Republike Srpske: od regionalizacije do strateških ciljeva (1991-1992)", autora dr. Muamera Džananovića, Jasmina Medića i Hikmeta Karčića, KC Altindag, Visoko, 6.07.2023. godine;
9. "Nastanak Republike Srpske: od regionalizacije do strateških ciljeva (1991-1992)", autora dr. Muamera Džananovića, Jasmina Medića i Hikmeta Karčića, Centar za kulturu Goražde, Goražde, 5.05.2023. godine;
10. "Ja zaboraviti ne mogu" i "Ja ću ti presuditi", autorice Hazete Hamzić Salihović, džemati: GAM St. Gallen, Švicarska, 20. januar 2023. godine.

11. "Ja zaboraviti ne mogu" i "Ja ću ti presuditi", autorice Hazete Hamzić Salihović, džemati: Ricken, Švicarska, 21. januar 2023. godine.
12. "Ja zaboraviti ne mogu" i "Ja ću ti presuditi", autorice Hazete Hamzić Salihović, džemati: Bischofszell, Švicarska, 22. januar 2023. godine.
13. "Državnost Bosne i Hercegovine u XX i XXI stoljeću", autora akademika prof. dr. Mirka Pejanovića, u organizacije općine Novi Grad Sarajevo, Centar za kulturu i edukaciju "Safet Zajko", Sarajevo, 24.11.2021. godine.

III. NAUČNO-NASTAVNE AKTIVNOSTI

Kandidat je učestvovao u naučno-nastavnim aktivnostima na Pedagoškom fakultetu Univerziteta u Sarajevu i Fakultetu za upravu Univerziteta u Sarajevu, kako slijedi:

- **oktobar 2024. – januar 2025.**

Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:

- izvedba nastave na obaveznom kolegiju "Savremena država" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;
- izvedba nastave na obaveznom kolegiju "Ustavno pravo" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.

Pedagoški fakultet Univerziteta u Sarajevu:

- izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija istraživanja u odgoju i obrazovanju" za studente master (drugog ciklusa) studija;
- izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Statistika u obrazovanju" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.

- **oktobar 2023. – januar 2024.**

Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:

- izvedba nastave na obaveznom kolegiju "Savremena država" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;
- izvedba nastave na obaveznom kolegiju "Ustavno pravo" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.

Pedagoški fakultet Univerziteta u Sarajevu:

- izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija istraživanja u odgoju i obrazovanju" za studente master (drugog ciklusa) studija;
- izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Statistika u obrazovanju" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.

- **oktobar 2022. – januar 2023.**

Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:

- izvedba obaveznog kolegija "Ustavno pravo" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;

Pedagoški fakultet Univerziteta u Sarajevu:

- izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija pedagoških istraživanja" za studente master (drugog ciklusa) studija;
- izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija istraživanja u odgoju i obrazovanju" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.
- **mart 2022 – oktobar 2022.**
Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:
 - izvedba obaveznog kolegija "Ustavno pravo" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;
- **oktobar 2021. – januar 2022.**
Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:
 - izvedba obaveznog kolegija "Teorija države i prava" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;
 Pedagoški fakultet Univerziteta u Sarajevu:
 - izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija pedagoških istraživanja" za studente master (drugog ciklusa) studija;
 - izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija istraživanja u odgoju i obrazovanju" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.
- **mart 2021. – juni 2021**
Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:
 - izvedba obaveznog kolegija "Ustavno pravo" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;
- **oktobar 2020. – januar 2021.**
Fakultet za upravu Univerziteta u Sarajevu:
 - izvedba obaveznog kolegija "Teorija države i prava" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija;
 Pedagoški fakultet Univerziteta u Sarajevu:
 - izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija pedagoških istraživanja" za studente master (drugog ciklusa) studija;
 - izvedba vježbi na obaveznom kolegiju "Metodologija istraživanja u odgoju i obrazovanju" za studente dodiplomskog (prvog ciklusa) studija.

Također, kandidat je priložio i dokaze o mentorstvima na izradi master radova za pet (5) kandidata na master (drugom ciklusu) studija na Fakultetu za upravu Univerziteta u Sarajevu.

IV. PEDAGOŠKO I STRUČNO USAVRŠAVANJE I OSPOSOBLJAVANJE

Edukacije:

Dr. sci. Ermin Kuka je nakon izbora u zvanje viši naučni saradnik uspješno završio dva (2) programa cjeloživotnog učenja u oblasti pedagoškog obrazovanja i jačanja pedagoških i digitalnih kompetencija:

1. april – maj 2023. godine: DigiEdu – razvijanje nastavničkih/pedagoških kompetencija za digitalno okruženje, u organizaciji Univerziteta u Sarajevu (Dokaz: Certifikati o uspješno završenim modulima 1 – 10);

2. TRAIN - Program cjeloživotnog učenja u oblasti pedagoškog obrazovanja i jačanja kompetencija akademskog osoblja Univerziteta u Sarajevu (Dokaz: Certifikat, broj 0101-6724-7/20, od 30.06.2020. godine).

Seminari:

Dr. sci. Ermin Kuka je učestvovao na sljedećim seminarima, obukama i radionicama:

1. 05. oktobar 2018.: seminar "Interdisciplinarnost na Univerzitetu", u organizaciji Univerziteta u Sarajevu, Rektorat (Erasmus+ projekt Re@WBC), Sarajevo.
2. 22. – 23. februar 2018.: seminar: "Savremene metode i oblici podučavanja", u organizaciji Univerziteta u Sarajevu, Rektorat (Erasmus+ projekt Re@WBC), Sarajevo.

Kursevi:

- 7-8. novembar 2024. godine - Projekat: ProGoDigiEdu: Uspostava strukturiranog i digitalnog sistema edukacije osoblja u procesima upravljanja projektnim aktivnostima na Univerzitetu u Sarajevu. Radionica: Upravljanje projektnim aktivnostima na Univerzitetu u Sarajevu.
- ECDL Certifikat - kompjuterski programi (MS Office, Windows XP, Basic IT, Internet Explorer 6/Outlook 2003)
- Engleski jezik – IV stepen /Intermediate/ i Level B1 B2
- Škola "ABC knjigovodstvo".

V. OSTALE REFERENCE

- Predsjednik Izdavačkog savjeta Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, od 20.02.2023. godine (Prilog: Odluka);
- Koordinator za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, od 3.11.2021. godine (Prilog: Odluka);
- Član Komisije za izbor u naučno zvanje "viši naučni saradnik – doktor socioloških nauka", Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, maj 2023.
- Član Komisije za izbor u naučno zvanje "naučni saradnik – doktor socioloških nauka", Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, novembar 2022.
- Član Organizacionog odbora za obilježavanje zločina nad Bošnjacima u Višegradu, 2022. i 2023. godine.
- Član Međunarodnog udruženja metodologa društvenih nauka i član Nadzornog odbora Udruženja;
- Dobitnik plakete za uspješnu saradnju sa Međunarodnim udruženjem metodologa društvenih nauka u razvoju i afirmaciji opće i posebnih nauka metodologije, Međunarodno udruženje metodologa društvenih nauka (Beograd, Republika Srbija), 14. oktobar 2022. godine (Prilog: Certifikat);
- Dobitnik zahvalnice za doprinos u izdavanju Naučne monografije "Živa lomača – Pionirska ulica u Višegradu (14. juni 1992.)" i podršku za postavku Spomen sobe, Udruženje "Žena – žrtva rata", 25. maj 2022. godine (Prilog: Zahvalnica);

- Dao desetine intervju a i izjava za više printanih i elektronskih medija - domaćih i inozemnih, te gostovao u brojnim radijskim i televizijskim emisijama u kojima sam govorio na teme iz oblasti djelovanja Instituta. Među njima su oni za: BHRT, FTV, TVSA, O kanal, Hayat TV, BIR TV, Bošnjak Dünyasi TV, Bayerischer Rundfunk – br.de, Slobodna Evropa (TV Liberty), LeDevoir, Anadolu Agenciju, Fena, Oslobođenje, Dnevni avaz, itd., kao i izjave za brojne web portale: klix, patria, preporod.info, aljazeera.net, bosnainfo, courrierinternational.com, itd.;
- Moderirao promocije izdanja Instituta;

VI. UČEŠĆE U ISTRAŽIVANJIMA ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI I MEĐUNARODNOG PRAVA

Dr. sci. Ermin Kuka je, svojom radnom aktivnošću u Institutu i angažiranjem na realizaciji naučno - istraživačkih projekata ove naučne ustanove, pokazao punu opredijeljenost i angažiranost da se sistematski bavi naučnim istraživanjima i postigao relevantne naučne rezultate koje je prezentirao u odgovarajućim publikacijama, posebno naučnim istraživanjem genocida i drugih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Svoje učešće u istraživanjima, posebno iz oblasti zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, kandidat je dokazao sa:

- potvrdom od strane Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu (Potvrda, broj: 107/I-20, od 6. marta 2020. Potvrda Univerziteta u Sarajevu – Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, broj 585/I-24, od 3.12.2024. godine godine);
- priloženim knjigama, naučnim radovima, prilogima u knjizi i prikazima knjiga;
- dokazima u učešću na konferencijama, naučnim i stručnim skupovima, okruglim stolovima, tribinama i predavanjima, recenzijama i uredništvu;
- učešćem u TV i radio emisijama i davanjem brojnih izjava za medije i web portale.

Dr. sci. Ermin Kuka samostalno i u timu radi na poslovima pribavljanja podataka i činjenica, terenskim istraživanjima i analizi podataka, čime je stekao neophodno iskustvo na složenijim poslovima istraživanja zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Budući da posjeduje relevantne dokaze o učešću u naučnim istraživanjima i da je postigao značajne naučne rezultate, koje je u odgovarajućim publikacijama prezentirao, posebno iz oblasti zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, a što je ključni segment rada Instituta, dr. sc. Ermin Kuka je pokazao da ispunjava sve tražene uslove predviđene konkursom.

VII. MIŠLJENJE I PRIJEDLOG KOMISIJE

Nakon sagledavanja cjeline naučno - istraživačkog rada, kao i uvida u naučno istraživački i stručni opus, Komisija konstatira da je dr. sci. Ermin Kuka svojim dosadašnjim radom na Univerzitetu u Sarajevu - Institutu za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava pokazao samostalnost da se naučno i sistematično bavi istraživanjem genocida i drugih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, što je ključni segment programske aktivnosti Instituta. To potvrđuje njegov dosadašnji angažman na realizaciji naučnoistraživačkih projekata Instituta.

U dosadašnjem naučnoistraživačkom radu dr. sci. Ermin Kuka je stekao reference koje mu omogućavaju da samostalno i u timu uspješno odgovori svim programskim ciljevima Instituta.

Njegov dosadašnji rad i ukupni naučno-stručni opus su garancija za realizaciju navedenih ciljeva i za njegov budući naučni doprinos u oblasti istraživanja genocida i drugih oblika zločina nad Bošnjacima u Bosni i Hercegovini.

Temeljem uvida u dokumentaciju priloženu uz prijavu na objavljeni konkurs i naučno-istraživačkog rada prezentiranog u ovom Izvještaju, Komisija smatra da dr. sci. Ermin Kuka, viši naučni saradnik Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u potpunosti ispunjava uslove iz Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti Kantona Sarajevo i uslove raspisanog konkursa za izbor u naučno zvanje naučnog savjetnika.

Komisija predlaže Vijeću Univerziteta u Sarajevu - Instituta za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava da izabere dr. sci. Ermina Kuku, doktora političkih nauka u zvanje *naučni savjetnik* s punim uvjerenjem da će ovim izborom Univerzitet u Sarajevu - Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava dobiti kvalitetnog, kompetentnog, angažiranog i odgovornog naučnog radnika.

Acc. dr. sci. Mirko Pejanović, profesor emeritus

Dr. sci. Elmir Sadiković, redovni profesor

Acc. dr. sci. Dževad Termiz, redovni profesor

